

Magnus Landa

Bare en gateadresse igjen?

En kvalitativ studie av beboeres erfaringer med fellesskap og stedstilhørighet på Tempe-Sorgenfri

Masteroppgave i Sosiologi: Lektorutdanning i samfunnsfag

Veileder: Aksel Tjora

Juni 2022

Magnus Landa

Bare en gateadresse igjen?

En kvalitativ studie av beboeres erfaringer med fellesskap og stedstilhørighet på Tempe-Sorgenfri

Masteroppgave i Sosiologi: Lektorutdanning i samfunnsfag
Veileder: Aksel Tjora
Juni 2022

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Kunnskap for en bedre verden

Sammendrag

Denne masteroppgaven tar for seg hvordan beboere i bydelen Tempe-Sorgenfri i Trondheim opplever og erfarer fellesskap, samhold og tilhørighet til bydelen. Med bakgrunn i min fenomenologiske og interaksjonistiske forskningsposisjon har jeg gjennomført kvalitative dybdeintervjuer med ni beboere i bydelen. Den sosiologiske analysen av bydelen har gitt meg mulighet til å diskutere hvordan fellesskap og stedstilhørighet som mekanismer kan forstås, og mer konkret (1) det fysiske miljøets betydning for fellesskap og stedstilhørighet, (2) ulike reaksjoner mot nærmiljøets stigmatisering og (3) forholdet mellom et innenfra- og utenfraperspektiv.

Studiens empiriske funn avdekker hvordan Tempe-Sorgenfri som bydel preges av lite aktivitet, få møteplasser, lite fellesskap og lav stedstilhørighet. I forlengelsen av dette diskuterer jeg den lave stedstilhørigheten i lys av bydelens store leieandel og fysiske fasiliteter. Flere beboere ser på bostedet som en midlertidig mellomstasjon som følge av leieforhold, og nærmiljøets fysiske miljø virker mer som en barriere enn en tilrettelegger for sosial aktivitet. Konsekvensen er at mange beboere har lav motivasjon til å utvise engasjement og deltakelse i lokalmiljøet, noe som gjør det utfordrende å skape et sterkt fellesskap. Selv om jeg støtter meg på et bredt spekter av teoretiske perspektiver vil jeg fremheve hvordan Wacquant (2008) med begrepet territoriell stigmatisering og Henriksen og Tjora (2014) med begrepet interaksjonspåskudd har vært spesielt sentrale i analysen av oppgavens empiriske grunnlag.

I en videreføring av å svare på oppgavens problemstilling og forskningsspørsmål presenterer jeg en ambisjon om konseptuell generalisering, om hvordan oppgaven er samfunnsmessig relevant utover min enkelte case. Resultatet er utviklingen av en typologisering tilknyttet hvordan beboeres reaksjoner på bydelens stigmatisering kan kategoriseres i tre ulike posisjoner: *den likegyldige*, *den fornærmede* og *den motstandsdyktige*. Hvordan en beboer reagerer på områdets nedvurdering avhenger av grad av stedstilhørighet, tidsperspektiv på bosted og grad av uformelle og formelle relasjoner. Konseptet er et resultat av et fruktbart samspill mellom masteroppgavens eget datagrunnlag, teoretiske perspektiver og tidligere forskning.

Abstract

This study deals with how inhabitants at Tempe-Sorgenfri in Trondheim experience fellowship, togetherness and affiliation towards their neighbourhood. Based on my phenomenological and interactionist research position, I have conducted qualitative in-depth interviews with nine inhabitants in the district. The sociological analysis of the district has given me the opportunity to discuss how mechanisms such as fellowship and affiliation can be understood, and more specifically (1) the physical environment's importance for fellowship and affiliation, (2) different reactions towards the stigmatization of the local community and (3) the relationship between an inside and outside perspective.

The study's empirical findings reveal how Tempe-Sorgenfri as a district suffers of a low level of activity, few meeting places, low sense of fellowship and a low degree of affiliation. In the extension of this, I discuss the low affiliation in light of the district's high leasehold and physical facilities. Multiple inhabitants view their living place as a temporary stopover, and the local district's physical environment seems more like a barrier than a facilitator for social activity. The consequence is that the inhabitants experience a low degree of motivation to show commitment and participation in the local community, which makes it challenging to create a strong fellowship. Although I rely on a large range of theoretical perspectives, I want to highlight how Wacquant (2008) with the concept of territorial stigmatization and Henriksen and Tjora (2014) with the concept of interaction pretexts have been particularly central in the analysis of the thesis' empirical findings.

In a continuation of answering the thesis' research questions, I present an ambition of conceptual generalization, about how the thesis is relevant to the society beyond my individual case. The result is a development of a typology associated with how inhabitants' reactions to the district's stigmatization can be categorized into three different positions: *the indifferent*, *the offended* and *the resistant*. How an inhabitant reacts to the district's stigmatization, depends on the degree of affiliation, time perspective on place of residence and the size of their social network. The concept is a result of an interplay between the master thesis' own empirical database, theoretical perspectives and previous research in the field.

Forord

Det er med en følelse av vemod at jeg nå skriver masteroppgavens siste ord, en oppgave som representer avslutningen for min tid som sosiologi- og lektorstudent ved NTNU. Selv om tidligere fag og ikke minst arbeidet med dette verket har vært utfordrende til tider, har det vært både spennende og lærerikt. Ved å studere lektorutdanningen i samfunnsfag v/ NTNU i totalt seks år, har jeg fått muligheten til å utvikle meg som akademiker og lektor, men kanskje aller viktigst som menneske. Det er flere som fortjener en takk for at jeg har klart å fullføre denne mastergraden.

Aller først vil jeg uttrykke min takknemlighet ovenfor informantene mine, som har delt sine personlige erfaringer og opplevelser med bostedet deres. Uten dere hadde ikke prosjektet vært gjennomførbart. Videre er det på sin plass å takke Aksel Tjora, min veileder. Allerede fra det første året med sosiologi har du fremstått som en slags legende blant oss studenter, og det har vært en ære å ha deg som veileder. Takk for at du har delt av din unike kunnskap om relevante teorier, bearbeiding av empiri og konseptutvikling. Takk også til mine kontaktpersoner fra Trondheim Kommune, og særlig Lene Markussen, for deres hjelp i startfasen av prosjektet. Når jeg nå ser tilbake på mine seks år i Trondheim kan jeg med hånden på hjertet si at det har vært den beste perioden i mitt liv. Her vil jeg takke mine nærmeste studievenner for trofast vennskap, og særlig takk for samholdet vi opprettholdt gjennom to år med pandemi. Dere vet selv hvem dere er. Ikke minst vil jeg takke Malin for hvordan du sprer glede, latter og tårer i hverdagen min. Takk også til familien, som har bidratt med et utenfrablick på oppgavens innhold og ikke minst korrektur.

I lys av min profesjon som både sosiolog og lektor opplever jeg nå en stolthet over å kunne gi noe tilbake, gjennom en oppgave som er relevant både for det sosiologiske fagfeltet og skolen. Når det gjelder sosiologien bidrar oppgaven med en videreutvikling av tidligere forskning og allerede etablerte begreper, mens den skolemessige relevansen kan oversettes til klasserommet når det gjelder hvilke mekanismer som påvirker muligheter for fellesskap, deltakelse og tilhørighet.

Magnus Landa

Trondheim

Juni, 2022

Innhold

1. Innledning	1
1.1. Problemstilling og forskningsspørsmål	2
1.2. Bydelen Tempe-Sorgenfri	3
1.3. Områdeløft som metode	4
2. Teoretiske perspektiver	5
2.1. Perspektiver på fellesskap i nåtidens byer	6
2.1.1. Putnam og Bowling Alone	6
2.1.2. Simmel om den fremmede.....	7
2.1.3. Stabilt bomiljø og boligkarrieren som et stigespill.....	7
2.2. Koblinger mellom det fysiske og det sosiale	8
2.2.1. Interaksjonspåskudd og passiare konfigurasjoner	8
2.2.2. Gehl om harde og myke kanter	9
2.3. Stigmatisering: Goffman og Wacquant	10
2.3.1. Goffman og stigmatisering	10
2.3.2. Wacquant og territoriell stigmatisering	10
2.4. Tidligere forskning på bydeler i Norge	11
2.4.1. Bydelsfellesskap som boligsosialt grep på Svartlamon.....	11
2.4.2. Gutter som «leker ghetto» i Groruddalen	12
3. Metodiske betraktninger	13
3.1. Vitenskapsteoretisk posisjonering	13
3.2. Datagrunnlag: dybdeintervju	13
3.2.1. Utvalgskriterier.....	14
3.2.2. Rekrutteringsprosessen.....	15
3.2.3. Gjennomføringen av intervjuene	16
3.3. Forskningsetiske betraktninger	16
3.4. Forskningens kvalitet	18
3.4.1. Pålitelighet.....	18
3.4.2. Gyldighet	19
3.4.3. Generalisering	20
3.5. Utarbeiding av analysen	21
3.5.1. SDI-modellen og kobling mellom induktiv og deduktiv metode	21
3.5.2. Bearbeiding av rådata	22
4. Analyse: Tempe-Sorgenfri som en mellomstasjon i livets gang	24
4.1. Den nye ghettoen eller en rolig forstad?	24

4.1.1. Den nye ghettoen?	24
4.1.2. En usynlig bydel?	25
4.1.3. Bydelens velkomstkomite: Asfalt, bussparkeringer og shabby bygninger.....	26
4.1.4. Sentralt, rolig og ganske trygt	27
4.2. Bydelens møteplasser og tilbud – og mangel på dem	28
4.2.1. Midt mellom andre attraktive områder.....	28
4.2.2. Parker og grøntarealer og hvor de (ikke) er å finne.....	29
4.2.3. Nidelvstien som en uutnyttet perle	31
4.2.4. Barn og unge – «lite som skjer for barnefamilier her».....	32
4.3. Bydelens fellesskap – fravær av engasjement og samhold.....	33
4.3.1. Det (u)sosiale livet i bydelen.....	33
4.3.2. Den store leieandelen som et onde?	35
4.3.3. Den norske dugnadsånden – bare å få jobben gjort.....	36
4.4. Stedsidentitet- og tilhørighet	37
4.4.1. «Bare en gateadresse igjen»	37
4.4.2. En mellomstasjon før den virkelige boligdrømmen	38
4.4.3. Tempe og Sorgenfri, ikke Tempe-Sorgenfri.....	39
5. Diskusjon.....	42
5.1. Det fysiske miljøet som en barriere for sosial aktivitet.....	42
5.2. Posisjonering av beboeres reaksjon på nærmiljøets stigmatisering	44
5.2.1. Den likegyldige	45
5.2.2. Den fornærmede	47
5.2.3. Den motstandsdyktige	48
5.3. Forholdet mellom et innenfra- og utenfraperspektiv	49
6. Avsluttende refleksjon	50
Litteraturliste.....	52
Vedlegg	55
Vedlegg 1: godkjenning av NSD.....	55
Vedlegg 2: Informasjonsskriv og samtykkeerklæring	58
Vedlegg 3: Intervjuguide	61
Vedlegg 4: Kodelistene.....	64

1. Innledning

«Det er så positivt at de vil gjøre noe med dette området. Det blir sett på som et slumområde for fattigfolk, og jeg synes det er flaut å fortelle folk at vi bor her. Men beliggenheten er jo så fin, så jeg tror det er mye positivt å hente» (Aarvåg, 2021).

Dette er ordene til en alenemamma på Tempe-Sorgenfri da det ble klart at bydelen hadde blitt identifisert som en bydel med behov for en områdesatsing. Trondheim kommune høstet gode erfaringer med områdeløft på Saupstad-Kolstad i perioden 2013-2020, hvor bydelen blant annet kom på topp tre i en kåring over Norges mest attraktive byer og tettsteder i 2021 (Rabås, 2021). Kort fortalt kan områdeløft forklares som et verktøy for å legge til rette for at beboerne skal kunne leve gode liv i sine lokalsamfunn, hvor målet er å redusere sosial ulikhet mellom ulike levekårssoner i en by (Trondheim Kommune, 2021b). For å vite hva som trengs i et område, kreves derfor lokal forankring og medvirkning, hvor beboerne selv kan få uttrykt sine ønsker for egen bydel (Rabås, 2021; Rørtveit, 2019). I forbindelse med den kommende områdesatsingen på Tempe-Sorgenfri, har jeg fått anledning til å samarbeide med Trondheim kommune i min masteroppgave i sosiologi. Det innebærer at jeg har fått tilgang til kommunens dokumenter om området, samt at jeg har kunnet bruke kommunens kontakter som portåpnere til potensielle informanter til studien.

I masterprosjektet mitt ønsker jeg å oppnå et innblikk i hvordan beboerne på Tempe-Sorgenfri opplever egen bydel. I kartleggingen av hvilke bydeler som kunne være aktuelle for en ny områdesatsing i Trondheim, ble det benyttet ulike helse- og levekårsrapporter. Etter flere slike undersøkelser falt valget på bydelene Lademoen og Tempe-Sorgenfri. Sistnevnte bar preg av mye gjennomflytting, høy andel leieboliger og flere levekårsutfordringer som lav trivsel, lav inntekt og dårligere helse sammenlignet med andre bydeler (Trondheim Kommune, 2021b). Hva gjør dette med befolkningens forhold til egen bydel? Funnene gir grobunn for interessante sosiologiske betraktninger rundt beboernes stedsidentitet, fellesskap og tilhørighet til egen bydel.

1.1. Problemstilling og forskningsspørsmål

Gjennom min masteroppgave i sosiologi vil jeg undersøke nærmere hvordan stedstilhørighet og en følelse av fellesskap kan forstås blant mennesker som bor og lever på Tempe-Sorgenfri. Med bakgrunn i denne interessen har jeg derfor formulert følgende problemstilling:

Hvordan kan fellesskap og stedstilhørighet blant beboere på Tempe-Sorgenfri forstås?

For å kunne undersøke dette har jeg gjennomført kvalitative dybdeintervju med ni beboere på Tempe-Sorgenfri, med fokus på deres opplevde erfaringer med egen bydel. I tillegg til egen empiri, forankrer jeg masteroppgaven i et bredt spekter av teoretiske innspill. I presentasjonen av oppgavens teoretiske grunnlag belyser jeg perspektiver på hvordan fellesskap i moderne byer kan utspille seg, med utgangspunkt i Putnam (2000) og Simmel (1950). Her vil jeg også introdusere hvordan Tjora, Henriksen, Fjærli og Grønning (2012) sammenligner den norske boligkarrieren med stigespillet. Videre vil jeg ved hjelp av Henriksen og Tjora (2014) og Gehl (2010) vise hvordan fysiske fasiliteter kan oppfordre til eller avvise sosiale interaksjoner. I tillegg vil Wacquant (2008), i en videreføring av Goffman ([1963] 2009), ha en sentral posisjon i oppgaven med begrepet territoriell stigmatisering. Avslutningsvis vil jeg i teorikapittelet trekke frem hvordan Hammer, Henriksen og Tjora (2020) og Rosten (2017) sine analyser av bydeler i Norge er relevante for oppgavens problemstilling. For videre å belyse den overordnede problemstillingen har jeg utviklet tre forskningsspørsmål:

- 1) *Hvilken betydning har det fysiske miljøet for fellesskap og tilhørighet blant beboerne?*
- 2) *Hvilken betydning har stedstilhørighet og sosiale nettverk i møtet med nærmiljøets stigmatisering?*
- 3) *Hvordan er forholdet mellom et innenfra- og utenfraperspektiv på Tempe-Sorgenfri?*

For å svare på forskningsspørsmålene baserer jeg meg på teoretiske forankringer, tidligere forskning og eget empirisk datagrunnlag. Det empiriske datagrunnlaget blir presentert i analysekapittelet, som et resultat av en ren induktiv strategi, med empirinær koding av de gjennomførte intervjuene. Videre vil diskusjonskapittelet basere seg på det fruktbare samspillet mellom teori og empiri. I forlengelsen av å diskutere forskningsspørsmålene, argumenterer jeg også for min ambisjon om konseptuell generalisering, gjennom utviklingen av tre ulike posisjoner tilknyttet hvordan beboere i et stigmatisert område reagerer på nærmiljøets diskreditering: *den likegyldige, den fornærmede* og *den motstandsdyktige*.

1.2. Bydelen Tempe-Sorgenfri

For å skape en større forståelse for hvordan beboerne på Tempe-Sorgenfri opplever egen bydel er det naturlig at vi først går nærmere inn på hva slags bydel det er snakk om. Området er sentrumsnært, omtrent to kilometer fra Midtbyen i Trondheim. Bydelen blir ofte assosiert med høyblokkene mot Nidelva, men det finnes også flere eneboliger, firemannsboliger, rekkehus, lavblokker og studentboliger (Trondheim Kommune, 2021b). Karakteristisk for Tempe-Sorgenfri er videre at hovedåra mellom E6 og Trondheim sentrum går midt gjennom bydelen, og kan fungere som en trafikal barriere. Trondheim kommunes saksprotokoll hevder at bydelens trafikale løsninger i liten grad bidrar til trivsel og et godt bomiljø (Trondheim Kommune, 2021b). Det trekkes også frem at mangel på et klart sentrum ikke legger til rette for et godt byliv. Når det gjelder sammensetning av ulike samfunnsgrupper, finnes det en vesentlig andel av både eldre, studenter, familier og nyetablerte innvandrere (Trondheim Kommune, 2021b).

Når det gjelder friluftsliv og grønne områder, har Tempe-Sorgenfri unik tilgang til både Nidelva og Nidelvstien. Selv om bydelen rommer slike naturperler, viser de seg å være lite tilgjengelige på grunn av få adkomstmuligheter til dem. Det trekkes frem i rapporter at bydelen ikke utnytter dens potensiale, med uteområder som kan fremstå med et noe rufsete og udefinert uttrykk (Trondheim Kommune, 2021b). Videre uttrykkes det bekymringer rundt hvordan det er for barn og unge og vokse opp i området, på grunn av mangel på grøntarealer, lekeområder og andre møteplasser som oppfordrer til aktiviteter. Tempe idrettsanlegg er derimot en god møteplass for organisert idrett, med både hall og kunstgressbaner.

Helseundersøkelsen i Trøndelag (HUNT) avdekket at opplevd livskvalitet og helse er problematisk på Tempe-Sorgenfri, hvor bydelen befinner seg i det nederste sjiktet på indikatorer som utflyttingsandel, inntekt, utdanning, trivsel, trygghet og støy (Trondheim Kommune, 2021a). Videre viser tall at flertallet av innbyggerne i bydelen bor i leid bolig. Med en andel på hele 74 %, utgjør det den høyeste andelen leide boliger i hele Trondheim (Trondheim Kommune, 2021b). Oppsummert kan vi si at Tempe-Sorgenfri utpeker seg som en bydel med et stort potensiale i form av idrettsanlegg, naturperler og sentral beliggenhet, men at undersøkelser likevel avdekker problematiske indikatorer når det kommer til trivsel, livskvalitet, infrastruktur og gjennomflyttinger.

1.3. Områdeløft som metode

I dette underkapittelet ønsker jeg å gjøre leseren bedre kjent med områdeløft som metode og potensielle utfordringer med metoden. En områdesatsing innebærer medvirkning som strategi for å skape et lokalt eierskap og utvikle sosiale bånd (Rørtveit, 2019). Det er ønskelig å mobilisere lokalbefolkningen til å gjøre stedene til gode bo- og oppvekstområder. Som allerede nevnt, er det derfor en nøkkel å forankre tiltakene i beboernes egne virkelighet og ønsker. Rørtveit (2019) argumenterer for at en større forståelse for beboernes egne fortellinger og forståelser bidrar til en mer inkluderende og kritisk tilnærming til områdesatsing. Videre påpeker Rørtveit (2019) en pågående konflikt mellom et innenfra- og utenfraperspektiv. Utenfraperspektivet kan her representeres som dominerende ideer og forestillinger via media, politikere og den generelle folkemassen. Innenfraperspektivet representerer beboernes levde virkelighet. Områdeløft som metode kan fort preges av en ambivalens. Det er gjerne et uttalt mål med lokal medvirkning og engasjement, men i realiteten er områdeløft ofte styrt ovenfra, nøye planlagt og formulert (Rørtveit, 2019). Konsekvensen av motsetninger mellom et innenfra- og utenfraperspektiv, kan være at de som jobber ute i felten må navigere og forhandle mellom kommunens diskursive problemforståelser og beboernes egne ønsker og behov (Rørtveit, 2019).

2. Teoretiske perspektiver

En forutsetning for å kunne diskutere og analysere mekanismer som kan påvirke beboeres opplevelse av eget bosted, er å benytte seg av relevante teoretiske forankringer. Helt siden utviklingen og fremveksten av moderne storbykommuner har sosiologien beskjeftiget seg med spørsmål om hvordan samfunnet henger sammen (Tjora, 2018, s. 17). Tidlige sosiologer, med blant annet Max Weber i spissen, identifiserte hvordan den økte befolkningstettheten i byer førte til at mennesker måtte distansere seg fra hverandre (Abrahamson, 2014, s. 3-5). Med den økende interessen av urbaniseringens konsekvenser for samfunnet, utviklet det seg en form for interaksjonistisk bysosiologi som vi i dag kjenner som *Chicagoskolen*. Dens arv baseres seg i stor grad på å interessere seg for hvordan ulike former for tilhørighet utviklet seg blant menneskene i byene, med temaer knyttet til integrering, gjengannelser og slum (Tjora, 2018, s. 34-38).

Med min interaksjonistiske tilnærming til beboeres opplevelse av bydelen Tempe-Sorgenfri kan jeg definitivt si at jeg står på skuldrene til de tidligere chicagososiologene. Det er derfor naturlig at jeg starter med en presentasjon av teoretiske perspektiver på hvordan fellesskap kan utspille seg i byene. Jeg vil her presentere Robert Putnams (2000) og Georg Simmels (1950) betraktninger rundt tap av sosial kapital i moderne byer. I tillegg vil jeg presentere et stabilt bomiljø som en forutsetning for fellesskap. For senere å kunne diskutere den store leieandelen på Tempe-Sorgenfri, kobler jeg her inn Tjora et al. (2012) sine teorier om den norske boligkarrieren, og drømmen om å eie egen bolig.

I en forlengelse av teoretiske perspektiver på fellesskap og stabile bomiljø, presenterer jeg koblinger mellom det fysiske og sosiale, for å kunne diskutere hvordan fysiske miljø kan forhindre eller oppfordre til sosial aktivitet for beboerne. Her presenterer jeg Henriksen og Tjoras (2014) teoretisering av interaksjonspåskudd og passive konfigurasjoner, samt Jan Gehl (2010) med begrepene myke og harde kanter. Videre presenterer jeg Goffmans (2009) teorier om stigmatisering, og i en videreføring av dette hvordan Wacquant (2008), gjennom begrepet territoriell stigmatisering, forklarer hvordan mennesker internaliserer andres diskreditering av eget bosted. Til slutt vier jeg plass til hvordan tidligere forskning har gjort sosiologiske betraktninger om bydeler i Norge, for å gi et større innblikk i hvordan man kan forstå bydeler ut ifra et sosiologisk perspektiv. Hammer et al. (2020) og Rosten (2017) har beskjeftiget seg med henholdsvis Svartlamon i Trondheim og Groruddalen i Oslo.

Som vist i mine innledende betraktninger, belager jeg meg på et bredt spekter av teoretiske forankringer. Dette er i tråd med hvordan Timmermans og Tavory (2012) argumenterer for at forskeren ikke bør låse seg til bare ett teoretisk perspektiv. Samtlige begreper og perspektiver skal fungere som en eklektisk samling av potensielle innspill, som jeg kan støtte meg på for å kunne svare på oppgavens overordnede problemstilling om hvordan fellesskap og stedstilhørighet hos Tempe-Sorgenfris innbyggere kan forstås.

2.1. Perspektiver på fellesskap i nåtidens byer

Fortellingen om hvordan samfunnet henger sammen er tett knyttet til fortellingen om fellesskap, herunder hvordan vi opplever å tilhøre et eller flere fellesskap, eller mangel på det. Å definere hva fellesskap er kan være en vrien øvelse, og er noe jeg ikke skal forsøke meg på her, ettersom begrepet kan romme utallige aspekter (Tjora, 2018, s. 11-14). I forlengelsen av mine foreløpige betraktninger, vil jeg her fokusere på teoretiske perspektiver hva angår fellesskapsfølelse og tilhørighet i urbane bysamfunn. I sin historisk-orienterte sosiologi utviklet Ferdinand Tönnies (1887) begrepsparene *Gemeinschaft* og *Gesellschaft* i sin beskrivelse av to samfunnstyper. Med *Gemeinschaft* sikter han til et samfunn preget av samhold og varme forbindelser, til tross for ulikheter, mens *Gesellschaft* kan forstås som et samfunn hvor mennesker holder seg hver for seg, til tross for alt som binder dem sammen (Tönnies, 1887, s. 52). I en videreføring av Tönnies' relativt komplekse beskrivelse av samfunnet, vil jeg her knytte fellesskap i det moderne bysamfunnet opp mot Putnams (2000) betraktninger om tap av sosial kapital i byenes forsteder, samt Simmels (1950) begrep om *den fremmede*.

2.1.1. Putnam og Bowling Alone

Putnam (2000) identifiserte et sosiologisk interessant fenomen med utviklingen av dagens industribyer i USA, nemlig at sosial kapital har sunket hos beboere i byenes forsteder, i det engelske språket kjent som *suburbs*. Som tittelen på boka indikerer, avdekket han altså at mennesker ender opp med å *bowle alene*, fordi vi bruker mer tid foran skjermen enn foran andre mennesker. Når Putnam (2000) benyttet seg av begrepet sosial kapital, bygget han som så mange andre på Bourdieu (1986), som kort fortalt går ut på å ha et varig sosialt nettverk, og man kan benytte seg av dette nettverket til gjensidige tjenester og følelse av fellesskap.

Videre undersøkte Putnam (2000) hvordan formelle og uformelle nettverk og relasjoner påvirket egen deltakelse og engasjement i lokalsamfunnet. Han uttrykker en bekymring over nedgang av deltakelse i lokalsamfunnet, og hevder at det vil føre til nedgang i fellesskapsfølelsen i bydelen (Putnam, 2000, s. 136-137). Løsningen er økende grad av gjensidighet og tillit mellom mennesker. Dette vil ifølge Putnam (2000, s. 136-137) føre til en større følelse av samhold og fellesskap, som igjen skal legge til rette for mer deltakelse. Tanken bak er at innbyggere får større motivasjon til å vise engasjement og deltakelse for lokalmiljøet dersom de føler tilhørighet til et fellesskap. For å oppnå denne fellesskapsfølelsen, er man altså avhengig at man har utviklet en form for sosial kapital gjennom etablering av relasjoner og nettverk i nærmiljøet.

2.1.2. Simmel om den fremmede

En annen som har beskrevet det moderne storbylivets forbigående møter mellom mennesker, er Georg Simmel (1950) med hans begrep om *The Stranger*, eller *den fremmede*. Den fremmede blir av Simmel beskrevet som en potensiell «vandrer», en person som er en del av et samfunn, men som samtidig ikke er en del av det. Den fremmede drar allikevel ikke videre, hen er der både i dag og i morgen. Den sosiale posisjonen til den fremmede i en bestemt krets blir bestemt ut ifra det faktum at hen ikke hørte til der fra før (Simmel, 1950). I lys av den simmelske analysen, kan vi si at den fremmede her ikke gjelder alle mennesker i verden som vi ikke kjenner, men er en person som både er innenfor og utenfor en bestemt gruppe på samme tid. Sett opp imot innbyggere på Tempe-Sorgenfri, kan vi si at tilflyttere kan oppleve en situasjon der de står uten sosiale relasjoner og nettverk til området de bor. De er innenfor den bestemte gruppen fordi de bor i det samme området, men samtidig er de utenfor fordi de har manglende relasjoner og nettverk. I tråd med Putnams (2000) betraktninger, er dette elementer som kan forhindre trivsel og tilhørighet.

2.1.3. Stabilt bomiljø og boligkarrieren som et stigespill

Hvor enkelt eller vanskelig det er å utvikle et fellesskap og sosiale relasjoner, avhenger av om du møter de samme menneskene over tid. Her er det naturlig å trekke inn begrepet *sosial bærekraft*. Begrepet sosial bærekraft kan bestå av mange forskjellige elementer og er derfor et bredt og vanskelig begrep å definere, noe jeg ikke har som ambisjon å gjøre. Når jeg benytter meg av begrepet i denne oppgaven, støtter jeg meg på Schmidts (2014, s. 34) betraktninger rundt sammenhengen mellom sosial bærekraft og et godt bomiljø. Her betyr sosial bærekraft

et stabilt bomiljø, som vil si at det ikke er for mye gjennomflytting i området (Schmidt, 2014, s. 34). Jo mer stabilt et bomiljø er, og jo lenger folk bor på samme sted, desto høyere blir den sosiale bærekraften. Inkludert i begrepet legges det i tillegg vekt på elementer som sosiale nettverk, sosial deltakelse, gjensidighet og tillit. (Schmidt, 2014, s. 34). Jo lenger tid folk bor i det samme området, desto mer vil sosial deltakelse og tillit mellom beboere øke.

Tjora et al. (2012, s. 146-147) diskuterer den norske drømmen om å eie sin egen bolig, og sammenligner boligkarrieren til de fleste nordmenn med stigespillet. Man starter på bunn, og etter hvert som man tilegner seg mer kunnskap og erfaringer, kan man bevege seg oppover i boligstigen. Folk vil flytte hvis de opplever at livskvaliteten øker ved å flytte til en annen bolig med bedre kvaliteter, enten det gjelder beliggenhet, eierforhold eller kvaliteter ved selve boligen. For eksempel vil det å eie egen leilighet gjerne være høyere i stigespillet enn å leie (Tjora et al., 2012, s. 147). Ofte vil det å leie også innebære en følelse av midlertidighet. Hvis vi følger argumentasjonen til Tjora et al. (2012), kan vi si at med den høye leieandelen på Tempe-Sorgenfri, er det mange som befinner seg i det lavere sjiktet av stigespillet. I tråd med fortellingen om den norske ideen om å eie sin egen bolig, er det ikke unaturlig dersom flere beboere ønsker å fortsette boligkarrieren et nytt sted.

2.2. Koblinger mellom det fysiske og det sosiale

I dette underkapittelet presenterer jeg teoretiske koblinger mellom det sosiale og det fysiske, herunder hvordan infrastruktur, bygninger og fasader påvirker muligheter beboere har til å utvikle fellesskap ved bostedet sitt. Jeg vil her fremstille Henriksen og Tjoras (2014) teoretisering av begrepene *interaksjonspåskudd* og *passiare konfigurasjoner*. Kort fortalt innebærer det at fysiske fasiliteter legger til rette for at innbyggerne kan ha interaksjoner med hverandre. Jeg vil også presentere hvordan Jan Gehl (2010) med begrepene *myke kanter* og *harde kanter* forklarer hvordan fasader oppfordrer til eller avviser sosial aktivitet.

2.2.1. Interaksjonspåskudd og passiare konfigurasjoner

Gjennom en forskningsbasert forståelse av nærmiljø og naboskap i Trondheim avdekket Tjora et al. (2012) at naboskap i seg selv ikke er grunn nok til å snakke sammen. Naboer trenger aktiviteter som legitimerer kontakt. I en forlengelsen av dette utviklet Henriksen og Tjora (2014) begrepet *interaksjonspåskudd*. Begrepet belyser hvordan interaksjon mellom mennesker ofte må legitimeres ved hjelp av en aktivitet eller hendelse. I en boligsammenheng

trekkes dugnad, hagefest og det å dele ansvaret for snømåking eller stussing av tujahekker frem som eksempler på interaksjonspåskudd (Henriksen & Tjora, 2014). Ifølge Sørhaug (1996) er dugnad et sted som ikke bare handler om å klippe en hekk, men at det faktisk binder folk sammen og man blir bedre kjent med hverandre. Til vanlig vil naboene kanskje ikke gjøre særlig annet enn å hilse til hverandre med et høflig nikk i forbifarten, men det er vanskelig å klippe på den samme hekken uten å komme i snakk med hverandre. Tjora (2016) hevder videre at levende bysamfunn ikke vil oppstå av seg selv, og at det er viktig at byfasadene derfor planlegges for å legge til rette for sosial aktivitet.

Knyttet opp mot interaksjonspåskudd finner vi også begrepet *passiare konfigurasjoner*. Når Tjora (2016) anvender ordet *passiar*, sikter han til en uformell prat eller samtale, som for eksempel en tilfeldig prat i forbifarten. En *passiar sone* er gjerne et område hvor beboere kan oppholde seg i en kortere eller lengre periode, og hvor det er fysiske lokasjoner som oppfordrer til interaksjon med andre (Tjora, 2016). Nødvendige aktiviteter som å handle på butikken og sosiale aktiviteter som å sitte på en kafé, se på en fotballkamp eller sitte på en benk i en park, er alle eksempler på hva en *passiar sone* kan være. Ved disse sonene oppstår det gjerne situasjoner som legitimerer interaksjoner med andre. Dersom noen foreldre setter seg på en benk i en park mens barna deres herjer rundt, kan de legitimt starte en samtale sammen (Tjora, 2016). I tillegg har vi *passiare linjer* og *passiare nav*, som for eksempel kan være gang- og sykkelveier eller torg og handlegater, hvor det legges til rette for et høyt antall konfrontasjoner, og dermed et stort *passiar* potensiale. En fortauskafé er kroneksempelen på en kombinasjon av *passiare soner* og *linjer*, hvor man både kan sitte skulder ved skulder med andre, samtidig som man kan observere forbigående (Tjora, 2016).

2.2.2. Gehl om harde og myke kanter

Hvordan hver enkelt beboer opplever nærmiljøet sitt, og hvordan individene beveger og oppholder seg i egen bydel, blir gjerne påvirket av hvordan de fysiske utformingene av parker og bygninger er gjennomført (Tjora et al., 2012, s. 85). I en teoretisering av dette, utviklet Gehl (2010) begrepene *myke kanter* og *harde kanter*. Her vil jeg påpeke hvordan Gehl (2010) først og fremst anvender begrepsparet i forbindelse med kontorlandskap og næringsliv. Jeg vil likevel argumentere for at begrepsparet enkelt lar seg overføre til å omhandle en bydels inntrykk og uttrykk. Med *myke kanter* viser Gehl (2010, s. 89) til bygninger med store vinduer, åpninger og fasader. Her vil mennesker som går forbi oppleve flere grunner til å senke farten eller stoppe opp, og ta inn inntrykkene mens de er der. På åpen gate kan vi

sammenligne dette med tettliggende butikker, vareutstillinger eller kaféer med utesitteplasser. Motsetningen er harde kanter, hvor fasadene består av betong, mur eller asfalt og fremstår som lukket (Gehl, 2010, s. 89). Harde kanter oppfordrer ikke til aktivitet, og mennesker vil gå gjennom området med vesentlig høyere hastighet enn der vi finner myke kanter. Gehl (2010) argumenterer altså for hvordan fysiske utforminger og fasader både kan oppfordre til eller avvise aktivitet. Dersom bygninger eller områder er preget av myke kanter, hevder Gehl (2010, s. 89-91) at aktivitetsnivået i området sannsynligvis vil øke.

2.3. Stigmatisering: Goffman og Wacquant

For ytterligere å legge et teoretisk grunnlag for diskusjon av hvordan beboere opplever egen bydel på Tempe-Sorgenfri, vil jeg her presentere Goffmans (2009) og Wacquants (2008) betraktninger rundt *stigmatisering*. Sistnevnte utviklet begrepet *territoriell stigmatisering* for å belyse hvordan beboere tar innover seg bostedets nedvurderinger.

2.3.1. Goffman og stigmatisering

Erving Goffman, kanskje en av moderne sosiologis mest innflytelsesrike interaksjonister, er mannen mange sosiologer refererer til når begrepet stigmatisering skal anvendes.

Stigmatisering innebærer at noe eller noen blir klassifisert som et avvik fra normalen. Dette er ifølge Goffman (2009, s. 44-45) et resultat av en sosial konstruksjon, hvor majoriteten bestemmer hva som er innenfor normalen og hva som er utenfor. Man blir gjerne stigmatisert i form av noe som er synlig, som for eksempel utseende eller bekledning. Ofte vil en stigmatisert person også ha et ønske om å passe inn i det som oppfattes som normalen (Goffman, 2009, s. 164). Konsekvensen av stigmatisering kommer gjerne i form av diskriminering eller fordommer mot en gruppe, ettersom det ofte gir et lavere omdømme å være annerledes enn majoriteten (Goffman, 2009, s. 169).

2.3.2. Wacquant og territoriell stigmatisering

I en videreføring av Goffmans betraktninger, lanserte Loïc Wacquant (2008) begrepet territoriell stigmatisering i boken *Urban Outcasts*. Som en student av Bourdieu, har Wacquant latt seg inspirere av hans teorier om symbolsk makt, og hvordan det kan bidra til å styre hvordan folk opplever verden og hva som er innenfor akseptabel oppførsel (Bourdieu, 2002; Wacquant, Slater & Pereira, 2014). I sin kritiske lesning av Goffmans ([1963] 2009) betraktninger rundt stigmatisering, reagerer Wacquant (2008, s. 238) på at han ikke har

inkludert bosted som en mulig faktor for å bli stigmatisert. I sin videre utvikling av territoriell stigmatisering, uttrykker han derfor hvordan diskurser rundt enkelte steder kan skape en følelse av skam og uverdighet blant innbyggerne, både individuelt og kollektivt (Wacquant et al., 2014). Denne opplevelsen kan formes både nedenfra gjennom hverdagslige relasjoner, men også ovenfra gjennom hvordan politikere og journalister omtaler stedet (Rosten, 2017).

Hvordan beboere reagerer på diskreditering, vil variere ut ifra sosiale posisjoner som alder, livssituasjon, bokvalitet og hvor lenge man har bodd i nabolaget (Wacquant et al., 2014). I Paris ble det avdekket hvordan folk skjulte adressen sin for andre, fordi de var flau over å bo der (Wacquant, 2008, s. 239). Selv om Wacquant (2008) hovedsakelig baserte sin forskning på bydeler i Chicago og Paris, trekker han også frem et nordisk eksempel. En svenske opplevde at hver gang han sa at han bodde i bydelen Tensta i Stockholm, spurte folk om hvordan han klarte å bo i ghettoen (Wacquant, 2008, s. 238-239). Om de stigmatiserte ryktene i et område stemmer overens med beboernes opplevde virkeligheten eller ikke, har lite å si så lengden. Så lenge den territoriale stigmatiseringen oppnår bred spredning, for eksempel gjennom avisoppslag, vil fordømmene ifølge Wacquant (2008, s. 239) sitte dypt.

2.4. Tidligere forskning på bydeler i Norge

Når jeg frem til dette punkt har presentert ulike teoretiske perspektiver som angår hvordan fellesskap kan utspille seg i moderne byer og forsteder, ønsker jeg her å presentere tidligere forskning på andre bydeler i Norge. Hammer et al. (2020) undersøkte hvordan og hvorfor beboere opplevde et bydelsfellesskap på Svartlamon i Trondheim, mens Rosten (2017) knyttet territoriell stigmatisering opp mot hvordan unge gutter i Groruddalen «lekte ghetto» som følge av bydelens rykte og omdømme.

2.4.1. Bydelsfellesskap som boligsosialt grep på Svartlamon

I sin studie undersøkte Hammer et al. (2020) bydelsfellesskap som et boligsosialt grep i bydelen Svartlamon i Trondheim. Svartlamon er en bydel som har noen av de samme utfordringene som Tempe-Sorgenfri når det kommer til høy leieandel og økonomiske og sosiale utfordringer. Samtidig er det viktig å påpeke at Svartlamons historie er noe unik i Trondheim. På 90-tallet ble Svartlamon beboerforening stiftet, og beboerne har kjempet mange felles saker mot kommunen (Hammer et al., 2020). Det er dermed grunn til å tro at bydelen er en av de i Trondheim med sterkest fellesskap, til tross for høy leieandel. Gjennom

analysen identifiserte Hammer et al. (2020) et yrende samhold mellom beboerne. Forfatterne lanserte begrepet «langvarig midlertidighet» til å forklare hvordan beboeren tar eierskap til egen bydel uten å eie bosted selv (Hammer et al., 2020). Gjennom felles møteplasser, aktiviteter og dugnader bygges det opp et samskapt miljø, uten at det kreves økonomiske investeringer. Å ta seg tid til tilfeldige interaksjoner, felles aktiviteter og dugnad, vil føre til at flere føler seg som en ressurs for området, som igjen vil styrke fellesskapet og tilhørigheten til bydelen (Hammer et al., 2020). For å utvikle og opprettholde et bydelsfellesskap er det viktig at beboerne har en grunn til å sosialisere seg med hverandre. Hammer et al. (2020) påpeker at et fysisk bomiljø som oppfordrer til både spontane og planlagte møter, danner muligheter for et langvarig fellesskap og boligsosialt potensial.

2.4.2. Gutter som «leker ghetto» i Groruddalen

For å utforske hvordan minoritetsgutter i Groruddalen i Oslo forholdt seg til diskreditering av deres egen bydel, benyttet Rosten (2017) seg av Wacquants (2008) begrep territoriell stigmatisering. Rosten (2017) finner at unge gutter i møte territoriell stigmatisering nærmest omfavner, leker med og overdriver fordommene med at de lever i en ghetto. Det blir deres reaksjon på at de lever i et området som av flere utenfra blir nedvurdert. Nå har ikke jeg intervjuet ungdommer som leker ghetto på Tempe-Sorgenfri, og Groruddalen i Oslo er nok ikke direkte sammenlignbar med Tempe-Sorgenfri i Trondheim. Likevel har bydelene noen fellestrekk når det kommer til hvordan media og politikere ofte har en tendens til å problematisere andel av leieboliger, lavinntektsfamilier og folk med innvandrerbakgrunn (Trondheim Kommune, 2021b; Aarvåg, 2021).

Nytten av å presentere Rosten (2017) sin forskning er videre hvordan hun anvender Wacquant og territoriell stigmatisering. Hun trekker frem at Jensen og Christensen (2012) problematiserer hvordan Wacquant (2008) overser beboeres evne til motstand mot negative fordommer mot deres lokalsamfunn, slik det er blitt gjort blant beboerne på Svartlamon (Hammer et al., 2020). Dette blir forklart med at Wacquants inspirasjon fra Bourdieus analyser om symbolsk makt ovenfra overskygger den interaksjonistiske arven fra Goffman (Jensen & Christensen, 2012; Rosten, 2017). Et sentralt empirisk funn var også at kjønn er en faktor som påvirker reaksjonen på territoriell stigmatisering. De kvinnelige informantene i studien internaliserte fordommene til å gjelde deres egen bevissthet, hvor de tenkte at det var dem selv diskrediteringen gjelder. Selv om de ikke kjente seg igjen i fordommene, ble de påvirket av andres nedvurdering (Rosten, 2017).

3. Metodiske betraktninger

I dette kapittelet diskuterer jeg de metodiske valgene jeg har gjort gjennom forskningsprosessen. Målet med å redegjøre for mine metodiske valg er å skape transparens, slik at leseren kan se og forstå hele forskningsprosessen (Tjora, 2017, s. 248). Aller først vil jeg gjøre rede for min fenomenologiske vitenskapsposisjon, før jeg diskuterer intervju som metode, herunder betraktninger rundt utvalgskriterier og gjennomføringen av intervjuene. Videre diskuterer jeg masteroppgavens forskningsetiske utfordringer med tanke på behandling av anonymitet. I forbindelse med forskningens kvalitet reflekterer jeg rundt pålitelighet, gyldighet og generalisering. Avslutningsvis forklarer jeg hvordan jeg ved hjelp av programmet HyperRESEARCH og Tjoras (2017) stegvis-deduktive induktive metode (SDI) har kommet frem til analysens fire hovedtemaer.

3.1. Vitenskapsteoretisk posisjonering

Min vitenskapsteoretiske posisjonering er basert på fenomenologi, interaksjonisme og sosialkonstruktivisme. Fenomenologisk metode belager seg på å forsøke å forstå et sosialt fenomen ut ifra informantenes verdensforståelser (Kvale & Brinkmann, 2009). Tjora (2017, s. 27) trekker frem hvordan Schutz (1970) gjorde fenomenologien sosiologisk relevant, gjennom sitt argument om hvordan individer forstår verden gjennom interaksjon med andre. I forlengelsen av en fenomenologisk tilnærming, vil jeg også argumentere for at jeg har en sosialkonstruktivistisk og interaksjonistisk posisjon i min masteroppgave. Berger og Luckmann (1966) beskriver hvordan man må betrakte virkeligheten som samfunnskap, fordi individer vil forstå verden på grunnlag av deres egne sosiale faktorer. Derfor vil det eksistere ulike oppfatninger av ulike sosiale fenomen, nettopp fordi folk er ulike (Tjora, 2017, s. 27). I mitt tilfelle ønsker jeg, ut ifra informantenes egne betraktninger, å forstå hvordan det er å bo på Tempe-Sorgenfri med tanke på mekanismer som fellesskap, tilhørighet og interaksjonsmuligheter. Basert på mitt fenomenologiske ståsted, gir det derfor mening at datagrunnlaget baserer seg på dybdeintervjuer med beboere i denne bydelen.

3.2. Datagrunnlag: dybdeintervju

For å undersøke beboeres opplevelse av å bo og leve på Tempe-Sorgenfri, og med bakgrunn i min fenomenologiske posisjon, har jeg valgt å gjennomføre kvalitative dybdeintervjuer med mennesker som bor i den aktuelle bydelen. Dybdeintervju som metode kan gi et unikt innblikk i holdninger og perspektiver rundt et sosialt fenomen (Hammersley, 2017; Roulston,

2010). Kusenbach (2003) argumenterer for hvordan intervju gir en tilgang til informantenes subjektive virkelighetsforståelse, som ikke lar seg forklare på en god måte gjennom observasjon eller statistikk. Med tanke på at jeg i masterprosjektet er på jakt etter beboernes virkelighetsforståelse om egen bydel, var det dermed naturlig å benytte seg av dybdeintervju som metode.

3.2.1. Utvalgsriterier

Som en hovedregel argumenterer Tjora (2017, s. 130) for hvordan valg av informanter til kvalitative intervjuer ofte baserer seg på et strategisk utvalg. Det vil si at utvalget sjeldent er tilfeldig, men informantene blir valgt fordi det antas at de av ulike grunner skal kunne reflektere over det aktuelle temaet. I mitt tilfellet var hovedkriteriet at informantene hadde bosted på Tempe-Sorgenfri. Ettersom jeg ikke har gått inn i dybden på en spesifikk samfunnsgruppe, ønsket jeg videre å sikre en viss spredning i alder og livssituasjon. Derfor sorterte jeg på forhånd tre hovedgrupper med informanter: barnefamilier, eldre og unge voksne uten barn. Her er det viktig å presisere at formålet med kvalitative metoder ikke er å sammenligne ulike grupper, da dette er en mer kvantitativ tilnærming. I analysen blir derfor ikke de ulike gruppene sammenlignet med hverandre. Tanken bak fordelingen vil jeg begrunne med at folk i ulike livssituasjoner kan tilby ulike erfaringer og opplevelser med å bo i bydelen. Utvalget kan derfor bidra til en bredere og dypere innsikt til livet i bydelen. Aldersspennet på informantene er på omtrent 60 år, hvor den yngste deltakeren er i 20-årene, og den eldste er i 80-årene. Samtlige informanter er anonymisert med pseudonymer:

Tabell 1: Oversikt over informanter

Eldre	Kari	Kåre	Kristin	Kasper
Unge voksne u/ barn	Eirik	Emir	Edvin	
Foreldre	Ingvild	Iselin		

Som presentert i tabell 1, har jeg gitt pseudonymer som starter på samme forbokstav i hver gruppe. Alle eldre har fått et fornavn på *K*, småbarnsforeldrene har fått et fornavn på *I*, mens de unge voksne uten barn har fornavn på *E*. Slik kan leseren vite at når for eksempel Edvin sier noe, så betyr det at han tilhører gruppen «unge voksne uten barn».

3.2.2. Rekrutteringsprosessen

Gjennom samarbeidet med Trondheim kommune har jeg hatt anledning til å bruke mine kontakter som «portvakter». Det vil si at kommunen har satt meg i kontakt med enkelte aktører i bydelen, som for eksempel eiendomsselskap, barnehager og skoler. Dette kan bli sett på som mine «førstekontakter», som vil si at de har gitt tips til informanter (Tjora, 2017, s. 135). En utfordring ved å benytte denne metoden kan være at jeg mister noe av kontrollen av rekrutteringen, og at det i større grad blir overlatt til tilfeldighetene. Samtidig opplevde jeg det som en stor fordel ved at jeg raskt fikk tilgang til mine første informanter. Metoden ga meg først og fremst tilgang til deltakere i gruppene eldre og barnefamilier. For å komme i kontakt med unge voksne uten barn har jeg derfor benyttet meg av eget nettverk. Det innebærer at jeg har hørt med venner og bekjente om de kjenner noen med bosted på Tempe-Sorgenfri. Noe som kan være problematisk ved denne rekrutteringsmetoden, er at informantene kan føle at de er på oppdrag for vår felles bekjente. I tillegg kan informantene tenke at vår felles bekjente vil få vite hva vi har snakket om, og derfor reservere seg noe i svarene sine (Kvale & Brinkmann, 2009). Det var derfor viktig å etablere en tydelig forståelse om anonymisering og min taushetsplikt, noe jeg diskuterer nærmere i kapittel 3.3. For ordens skyld vil jeg her presisere at jeg ikke har en personlig relasjon med de aktuelle informantene.

Før rekrutteringen av informanter hadde jeg i utgangspunktet sett for meg en ideell fordeling på tre deltakere per gruppe. I følge Tjora (2017, s. 132) er det ikke uvanlig at forskeren sitter igjen med en følelse av at det er noen erfaringer man ikke har fått undersøkt. I mitt tilfelle vil jeg her trekke frem at jeg ikke lyktes med å rekruttere noen med minoritetsbakgrunn eller foreldre til noen i aldersgruppen 13-19 år, hverken gjennom portvakts- eller snøballmetoden. Det kan derfor ikke utelukkes at masteroppgavens empiriske grunnlag hadde vært annerledes dersom jeg hadde rekruttert andre informanter enn de jeg endte opp med. Det viste seg etter hvert vanskelig å rekruttere flere enn to foreldre. Selv om skolene og barnehagene i området sendte ut informasjon om prosjektet til alle foreldre, var det få som tok kontakt. I tillegg lyktes jeg ikke med bruk av snøballmetoden, en metode hvor informantene tar kontakt med andre de kjenner (Tjora, 2017, s. 135). Likevel opplevde jeg det vi kaller et metningspunkt. Det innebærer at jeg i de siste intervjuene ikke opplevde nye momenter, og jeg kunne kjenne igjen de fleste elementene i informantenes historier (Tjora, 2017, s. 143).

3.2.3. Gjennomføringen av intervjuene

I gjennomføringen av intervjuene brukte jeg intervjuguiden som et utgangspunkt (se vedlegg 3). Utformingen av intervjuguiden var i grove trekk delt inn i en oppvarmingsdel, hoveddel og avslutning. Innledningsvis stilte jeg enkle og konkrete spørsmål, som for eksempel hvor lenge informanten hadde bodd på Tempe-Sorgenfri. Formålet med dette er å gjøre informantene varme i trøya og skape en uformell og avslappende situasjon (Tjora, 2017, s. 146).

Intervjuguidens hoveddel ble videre delt inn i underkapitler som stedstilhørighet, sosiale aspekter og bevegelsesfrihet, og her ble det stilt refleksjonsspørsmål som for eksempel «hvordan vil du beskrive det sosiale miljøet i nærmiljøet?». Avslutningsvis avrundet jeg intervjuene med spørsmål som krever mindre refleksjon, for å normalisere situasjonen mellom intervjuer og informant (Tjora, 2017, s. 146).

Selv om intervjuguiden utgjorde utgangspunktet for samtalen, var det viktig å legge til rette for at informanten opplevde det som en fri og åpen samtale (Tjora, 2017, s. 158). Jeg var hele veien opptatt av å stille gode oppfølgingsspørsmål, noe jeg gjorde i både første og andre intervju. Jeg erfarte likevel at jeg vokste i rollen som intervjuer jo flere intervjuer jeg hadde lagt bak meg, og vil dermed si at jeg utover i prosjektet ble enda flinkere til å stille de rette oppfølgingsspørsmålene. På den måten opplevde jeg at intervjuene fikk en bedre flyt. Jeg merket videre etter noen intervjuer at enkelte spørsmål ble for gjentakende og for lite relevante for prosjektets formål, noe som førte til at jeg endret noe på intervjuguiden underveis i prosjektet. Jeg fjernet noen spørsmål, samtidig som jeg la til noen. For eksempel var spørsmålet «hvordan er forholdet ditt til naboene? ikke med i den opprinnelige intervjuguiden. I samtalen med informantene var dette likevel en tematikk vi alltid kom inn på, og derfor la jeg spørsmålet til i intervjuguiden før gjennomføringen av de siste intervjuene.

3.3. Forskningsetiske betraktninger

Atkinson (2015, s. 176) poengterer hvordan en intervjusituasjon innebærer at en eller flere informanter har gitt tilgang til deres private tanker. Dette åpner opp for en situasjon med potensielle etiske utfordringer. I utførelsen av min fenomenologiske undersøkelse, er en av de viktigste faktorene at jeg derfor evner å skape en situasjon med gjensidig tillit mellom forsker og informant (Atkinson, 2015; Roulston, 2010). Noe som taler for at etiske betraktninger er ivaretatt i min forskning, er at jeg som forsker er direkte knyttet til informantene. Som

Atkinson (2015, s. 172) påpeker, vil de fleste forskere derfor respektere deltakernes liv, personvern og tillit. For å klargjøre denne tilliten, startet jeg alltid møtene med å informere at deres fullstendige anonymitet ville bli ivaretatt gjennom hele prosjektet. Som tidligere nevnt, innebærer dette at samtlige informanter har fått tildelt hvert sitt pseudonym. I tillegg er identifiserende opplysninger som alder, jobb og adresse ekskludert. Informantene ble videre opplyst om at de når som helst har rett til å avbryte sin deltakelse, uten videre negative konsekvenser for dem. Før jeg startet det offisielle intervjuet, måtte også informantene skrive under på et samtykkeskjema, hvor de måtte bekrefte at de var innforstått med prosjektets formål og bruk av lydopptaker. En klar avtale mellom forsker og informant skal både skape tillit samtidig som det forhindrer etiske utfordringer (Atkinson, 2015, s. 176-177). I tillegg vil jeg her opplyse om at masterprosjektet er godkjent av NSD – Norsk senter for forskningsdata (se vedlegg 1).

Selv om jeg har gjort mye for å ivareta prosjektets etiske betraktninger, vil jeg også kaste lys over elementer som kan være av etiske utfordringer. Jeg vil her trekke frem hvordan maktforholdet mellom forsker og informant kan utspille seg. Roer-Strier og Sands (2015) poengterer hvordan intervjueren i utgangspunktet har makt over informanten, fordi intervjueren bestemmer hva som skal snakkes om. Intervjusituasjonen kan derfor sies å ha et hierarkisk og asymmetrisk forhold (Roer-Strier & Sands, 2015). Her er det derfor viktig å la informanten få en følelse av å være i sentrum, og ikke avbryte informanten for mye. For eksempel var det en informant som et par ganger snakket seg et godt stykke utenfor prosjektets relevans. Jeg unnlot å avbryte informanten midt i resonnetet sitt, men sørget for at jeg med neste oppfølgingsspørsmål kunne lede samtalen inn på rett spor igjen. Uten oppbygging av gjensidig tillit, kan det ifølge Roulston (2010) oppstå en situasjon hvor informanten ikke føler seg komfortabel nok til å dele alle sine private erfaringer. Dermed er det en risiko for at informantene justerer svarene sine etter hva de tror forskeren vil høre, heller enn hva de faktisk mener selv.

I forlengelsen av dette, er det også viktig å ta hensyn til om informantene kan oppleve det som sensitivt å snakke om det aktuelle temaet (Tjora, 2017, s. 177). Selv om det i utgangspunktet kan tenkes at få vil oppleve sitt forhold til egen bydel som et sensitivt tema, kan det være noen som opplever det. For eksempel kan det tenkes at en informant egentlig vil klage over naboforholdene sine, men er redd for å dele opplysninger om dette i frykt for at naboene skal finne ut at nettopp hen har sagt det. I studier som tar for seg mindre områder slik jeg har gjort

her, kan det være utfordrende å garantere anonymitet, fordi det er mange i området som kjenner til hvem du er og hvor du jobber (Tjora, 2017, s. 177). Derfor var det viktig å etablere en klar og tydelig forståelse om at anonymiteten ville bli godt ivaretatt, slik at informantene skulle slippe følelsen av noen at kunne identifisere dem i ettertid. For videre å sikre denne anonymiteten, er alle intervjuene transkribert på bokmål. Det vil si at alle dialektord enten har blitt fjernet eller endret til skriftlig form bokmål (Tjora, 2017, s. 174).

3.4. Forskningens kvalitet

Når kvalitetskriterier skal diskuteres innenfor kvalitative metoder, blir som regel de tre begrepene pålitelighet, gyldighet og generalisering trukket frem, noe jeg også vil gjøre i dette delkapittelet (Tjora, 2017, s. 231).

3.4.1. Pålitelighet

Masteroppgavens pålitelighet handler i stor grad om forskerens egen rolle og hvordan dette kan påvirke prosjektets gjennomføring og resultat (Tjora, 2017, s. 235). Selv om enhver forskning vil ha som mål å være nøytral og objektiv, vil det alltid eksistere en viss grad av subjektivitet. Roulston (2010) påpeker hvordan forskerens verdensbilde nesten uansett vil påvirke hvordan intervjuet blir gjennomført og hvordan intervjuet blir analysert i ettertid. Gjennom prosjektet har jeg derfor forsøkt å være bevisst på egen rolle og hvordan det eventuelt kan påvirke datagenerering og tolkning av data. Når jeg skriver om en bydel i Trondheim, byen jeg selv har bodd i de siste seks årene, er det ikke unaturlig at jeg har en personlig mening om hva slags bydel det er. Jeg har selv kjørt buss gjennom området flere ganger, og har vært på besøk hos noen bekjente som har bodd der. Personlige antakelser kan i verste fall gjøre at jeg blir blind for nye aspekter eller perspektiver, fordi jeg kun leter etter bekreftelse på egne tanker.

Videre vil jeg diskutere en mulig rollekonflikt i min rolle som forsker. Som nevnt innledningsvis, skriver jeg ikke bare på vegne av meg selv og NTNU, men jeg har også et samarbeid med Trondheim kommune. I utgangspunktet gir det meg en ekstra motivasjon til å gjøre en solid og grundig jobb, fordi det ikke kun er meg selv og veileder som har forventninger til oppgaven. Samtidig kan det være en ulempe ved at jeg kan oppleve å være på oppdrag for kommunen, og at jeg dermed føler et press med å komme med interessante funn. Det kan i verste fall bidra til at jeg overvurderer enkelte funn fra empirien, som i

hovedsak ikke er så sentrale. Samtidig vil jeg påpeke hvordan det har vært en styrke, fordi samarbeidet har bidratt til at en dypere innsikt i temaet. Kommunens representanter har vært imøtekommende og har delt mye av sin kunnskap. Både om hvordan en områdesatsing generelt fungerer, men særlig ved at de har delt flere undersøkelser som er gjennomført i bydelen. Dette har bidratt til at jeg har fått en bedre forståelse av hvordan Tempe-Sorgenfri er som bydel og hva som kan være nyttig å undersøke nærmere i møte med informantene.

Som Roulston (2010) påpeker, er det en forutsetning å sette seg inn i kulturen og normene fra informantenes samfunn hvis man skal kunne stille gode spørsmål. Det gjelder ikke bare forhold som boligtyper, butikker og infrastruktur, men også hva slags omdømme bydelen ser ut til å ha blant folk i Trondheim og de som bor der selv. Ved å få tilgang til Trondheim kommunes saksprotokoller og andre undersøkelser vil jeg derfor hevde at jeg stilte godt forberedt i møte med informantene. På den måten kan både informantene og jeg som intervjuer oppnå en bredere forståelse av hva vi snakker om (Roulston, 2010). Hvis de opplever at jeg kjenner mye til både bydelsforskning generelt og Tempe-Sorgenfri spesielt, er tanken at informantene skal stole mer på meg og bli tryggere i situasjonen. Det kan bidra til at de får større motivasjon til å dele sine erfaringer og opplevelser.

3.4.2. Gyldighet

Angående refleksjoner rundt oppgavens gyldighet, gjelder det å diskutere om jeg som forsker evner å svare på det jeg faktisk ønsker å undersøke (Tjora, 2017, s. 232). Intervju som metode blir av enkelte utsatt for hard kritikk, hvor blant annet Atkinson (2015) problematiserer hvordan informantens erfaringer og narrative evne blir ansett som en sannhet i forskningen. Videre hevder Silverman (2017) at informasjon fra et intervju er generert gjennom en konstruert sosial situasjon, hvor informanten er hentet ut fra sitt naturlige habitat. Dette må man ta høyde for i tolkningen av empirien. Som et svar på dette, vil jeg fremheve hvordan jeg i masteroppgaven ikke lar intervjuene stå alene som grobunn for mine sosiologiske refleksjoner, men at oppgaven også er forankret i det sosiologiske fagfeltet og annen relevant forskning (Tjora, 2017, s. 234). Videre vil jeg argumentere for at oppgavens gyldighet står seg sterkt. Dette begrunner jeg med at jeg har ønsket å undersøke hvordan beboerne opplever egen bydel, og det er nettopp dette innholdet i intervjuene har handlet om. Målet med prosjektet har aldri vært å etablere en objektiv sannhet, men heller å få et innblikk av informantenes egne holdninger og perspektiver (Hammersley, 2017). Derfor vil jeg hevde at dybdeintervju som metode har vært fruktbart for dette prosjektet, og gitt meg svar på

forskningsspørsmålene mine. Intervjusituasjonen gir informantene en mulighet til å reflektere over egne erfaringer og sitt eget forhold til bostedet sitt, som igjen resulterer i at vi får et innblikk i informantenes subjektivitet (Tjora, 2017, s. 114).

3.4.3. Generalisering

Innenfor samfunnsforskningen generelt er det et mål om å utvikle en eller annen form for generalisering. Ved bruk av SDI-metoden, vil forskeren ha konseptuell generalisering som mål (Tjora, 2017, s. 245). Konseptuell generalisering innebærer som regel å utvikle noen typologier, teorier eller begreper som vil ha samfunnsmessig relevans utover den konkrete casen som er studert (Tjora, 2017, s. 245). For å sikre denne relevansen, skjer utviklingen av konsepter i et samspill mellom egen empiri, teoretiske forankringer og tidligere forskning (Tjora, 2017, s. 245). I dette samspillet har jeg utviklet en typologisering rundt hvordan beboere reagerer på nærmiljøets stigmatisering. Halkier (2011) argumenterer for hvordan typologisering som generaliseringsmetode gjør det mulig for forskeren å identifisere ulike posisjoner. Disse posisjonene kan brukes til å kategorisere aktører og individer basert på deres handlinger, tanker og sosiale relasjoner. Deltakere i en kvalitativ studie trenger ikke å passe inn i bare én posisjon, men kan ha inneha elementer av flere posisjoner (Halkier, 2011).

Ved hjelp av egen empiri, Wacquants (2008) begrep territoriell stigmatisering, samt Hammer et al. (2020) og Rosten (2017) sine analyser av bydeler i Norge, har jeg identifisert de tre posisjonene *den likegyldige*, *den fornærmede* og *den motstandsdyktige*. Posisjonene gir muligheter til å beskrive hvordan tilhørighet, sosiale nettverk og tidsperspektiv på bostedet påvirker hvordan beboere i stigmatiserte områder forholder seg til nedvurdering av området. Slik blir det mulig å generalisere oppgavens funn utover min enkelte case, da konseptet også kan anvendes i forbindelse med lignende bydeler. Min generalisering kan minne om en ideal-typologisering. Max Weber (1949) var den første til å utvikle idealtyper, og hevdet at en idealtipe skal være ensidig og overdrevet i forklaringen av et fenomen. Selv om idealtypen tar utgangspunkt i virkeligheten, skal den ikke være et speilbilde av den, og det vil sjeldent eller aldri finnes et eksempel fra virkeligheten som passer perfekt med idealtypen (Weber, 1949, s. 90). Dette underbygger Halkiers (2011) poeng om at en person ikke nødvendigvis må passe inn i én posisjon.

3.5. Utarbeiding av analysen

Analysen tar utgangspunkt i datamaterialet jeg har generert ved å transkribere de ni gjennomførte intervjuene. Gjennom transkripsjonen har jeg vært bevisst på hvordan det ikke finnes en objektiv oversettelse fra skriftlig til muntlig form (Kvale & Brinkmann, 2009). Videre viser Tjora (2017, s. 173-174) hvorfor det er viktig å ikke ekskludere små detaljer fra samtalene, for å unngå å miste detaljer i transkripsjonen. For eksempel har jeg derfor inkludert ord som «ehm», «mhm» og «liksom» i transkriberingen. På den måten bevares essensen i intervjuet, og det blir i ettertid enklere å huske sinnsstemningen rundt sitatet. Videre vil jeg i dette underkapittelet beskrive hvordan masteroppgaven benytter seg av en stegvis-deduktiv induktiv metode (SDI), samt presentere veien fra rådata til de fire hovedtemaene som utgjør analysens grunnmur.

3.5.1. SDI-modellen og kobling mellom induktiv og deduktiv metode

Tjoras (2017, s. 18-19) SDI-modell beskriver en metode der man både kan jobbe induktivt, fra det empiriske til det teoretiske, og deduktivt, fra det teoretiske til det empiriske. I praksis betyr dette å bearbeide empirien uten dype teoretiske forantakelser, samtidig som forskeren kjenner til forskningsfeltet. Atkinson (2015, s. 58) påpeker at det er forskjell på å ha et åpent tankesett og et tomt tankesett i undersøkelsen. Videre hevder han hvordan intellektuelle ideer ofte oppstår i samspill mellom teori og empiri, og at det derfor er viktig å finne en balansegang mellom å ha teoretiske forantakelser og et åpent tankesett (Atkinson, 2015, s. 58). SDI-modellen ligger tett opp til det vi kan kalle en abduktiv metode, noe jeg vil argumentere for at min metodiske tilnærming er. Tavory og Timmermans (2014, s. 35-38) beskriver hvordan den abduktive metoden benytter seg av både empiri og teori i bearbeiding av forskningsmaterialet. Det betyr at jeg tar utgangspunkt i en induktiv tilnærming til empirien, men at jeg også lar teorier og perspektiver innvirke både i forkant, i løpet av og etter forskningsprosessen (Tjora, 2017, s. 33). I neste underkapittel går jeg i nærmere detalj på hvordan dette utspiller seg.

Videre vil jeg her diskutere hvordan jeg har forholdt meg til den abduktive metoden. Gjennom prosjektet har jeg hatt et bevisst forhold til at jeg ikke skal la teoretiske forankringer legge føringer på hvordan jeg innhenter og bearbeider empirien, samtidig som jeg ikke ville gå blindt inn i forskningsfeltet. Ifølge Atkinson (2015, s. 58) og Kusenbach (2003) er det å ha et teoretisk rammeverk en forutsetning for å kunne forstå den sosiale verden. Selv om det er

nyttig med teoretiske perspektiver på forhånd av prosjektet, argumenterer Timmermans og Tavory (2012) for hvordan forskeren heller ikke burde låse seg til én teori på forhånd. Da kan man havne i en situasjon hvor forskeren vil tvinge empirien til å passe inn med de teoretiske forantakelsene, selv om empirien i utgangspunktet forteller noe annet. I forkant av datainnsamlingen fokuserte jeg derfor på å lese bredt heller enn smalt. Som presentert i teorikapittelet, støtter jeg meg på mer enn bare ett teoretisk perspektiv. Teorikapittelet kan dermed bli sett på som en eklektisk samling av potensielle innspill til diskusjonsdelen.

3.5.2. Bearbeiding av rådata

I dette underkapittelet ønsker jeg å tydeliggjøre hvordan jeg har jobbet induktiv og deduktivt i henhold til SDI-metoden. For å kunne starte med bearbeidingen av rådata, altså transkripsjonene av intervjuene, gjorde jeg meg kjent med dataprogramvaren HyperRESEARCH. Programmet lar forskeren kode empirien på en systematisk måte. Det er her vi kan identifisere en ren induktiv strategi med empirinær koding (Tjora, 2017, s. 197). Når forskeren konstruerer en kode, beskriver den i detalj utsagnet til informanten. For eksempel ble en uttalelse om bydelens store mengder asfalt og parkeringer kodet til «Inntrykk dårlig stor bussparkering slitne bygg». Ved å fremheve nøkkelord tidlig i setningen blir det enklere i neste runde å koble essensen til kodene. Ved å benytte koding via HyperRESEARCH på denne måten, reduserte jeg datamaterialets volum samtidig som jeg kunne ta vare på de viktige detaljene i empirien (Tjora, 2017, s. 197). Med å ta utgangspunkt i hva empirien faktisk forteller, vil det som Tjora (2017, s. 198) påpeker være informantenes utsagn som utgjør empirien heller enn forskerens egne antakelser.

Etter å ha kodet alle de ni intervjuene, endte jeg opp med totalt 301 koder. Videre jobbet jeg induktivt med å genere kodegrupper som kunne samle ulike koder etter tematisk sammenheng. For eksempel ble koden «Inntrykk dårlig stor bussparkering slitne bygg» flyttet til kodegruppen med navn *Inntrykk av bydelen*. Til sammen endte jeg opp med 15 kodegrupper: 1) Avstand til skolen, 2) Barn og oppdragelse, 3) Bedre plass enn i byen, 4) Inntrykk av bydelen, 5) Mangfold, 6) Møteplasser og tilbud, 7) Nattelivet, 8) Natur, parker og grøntarealer, 9) Omdømmet av bydelen, 10) Sentralt og lettvent, 11) Sosialt miljø, 12) Stille og rolig, 13) Tilhørighet, 14) Trafikal barriere og 15) Trygghet.

Kodegruppene vil som regel danne utgangspunktet for hvordan forskeren utvikler hovedtemaer til analysen (Tjora, 2017, s. 208). I henhold til SDI-metoden innebærer det å

vurdere om noen kodegrupper overlapper når det kommer til hva de handler om, og dermed kan slåes sammen til et større overordnet tema (Tjora, 2017, s. 207-210). Via HyperRESEARCH lastet jeg ned en kodestrukturert rapport, hvor alle kodene var sortert i de 15 kodegruppene jeg til nå hadde etablert. På den måten kunne jeg på en systematisk måte utvikle nye temaer. For eksempel kunne jeg slå sammen 6) møteplasser og tilbud og 8) natur, parker og grøntarealer til ett tema og kalle det for *Bydelens møteplasser og tilbud*. I tillegg vurderte jeg om noen grupperinger ikke var av nok sosiologisk relevans, og dermed unødvendig å inkludere i mine sosiologiske betraktninger. Her benyttet jeg meg av deduktive tilbakekoblinger, ved å bruke oppgavens teoretiske samling som inspirasjon til utvikling av temaer. Da jeg utviklet temaet *Bydelens møteplasser og tilbud*, var det etter inspirasjon fra Henriksen og Tjoras (2014) begrep interaksjonspåskudd og Gehls (2010) teorier om myke og harde kanter. Etter systematisk jobbing med de ulike kodegruppene, satt jeg til slutt igjen med fire hovedtemaer. Disse hovedtemaene utgjør også analysens struktur, hvor de fungerer som analysens fire kapitler og overskrifter.

4. Analyse: Tempe-Sorgenfri som en mellomstasjon i livets gang

I dette kapittelet presenterer jeg masteroppgavens empiri. Analysen er strukturert etter de fire hovedtemaene (1) *den nye ghettoen eller en rolig forstad*, om bydelens uttrykk og omdømme, (2) bydelens *møteplasser og tilbud*, og hvordan det viser mangel på interaksjonspåskudd og passive konfigurasjoner, (3) bydelens *felleskap og samhold*, som avdekker lavt sosialt engasjement, og til slutt (4) beboernes *tilhørighet og stedsidentitet*, inkludert erfaringer rundt Tempe-Sorgenfri som to ulike områder. Som tidligere nevnt er empirien basert på ni gjennomførte dybdeintervjuer med beboere på Tempe-Sorgenfri. Analysekapittelet er i utgangspunktet empirisk drevet, men noen steder henviser jeg til teori. Med bakgrunn i min abduktive tilnærming kan jeg her tydeliggjøre hvordan samspillet mellom empiri og teori utspiller seg. Det lar meg vise en rød tråd gjennom oppgaven som helhet. En større teoretisk sammenfatning kommer i det påfølgende diskusjonskapittelet.

4.1. Den nye ghettoen eller en rolig forstad?

Da Adressa skrev at Tempe-Sorgenfri hadde blitt valgt til en områdesatsing, var overskriften «Nytt område i Trondheim har skutt frem som taper i levekårsundersøkelsen» (Aarvåg, 2021). Det ble blant annet trukket frem at fire av ti barn vokser opp i lavinntektsfamilier. Som nevnt i innledningen var det en alenemamma som uttrykte misnøye med at hun følte at området ble fremstilt som en slum, men at det egentlig var veldig fint å bo der. Allerede her er det noe som tyder på en tvetydig historie om Tempe-Sorgenfri, hvor den både omtales som en slum, samtidig som det sies at det er et godt sted å bo. I analysens første kapittel er det nettopp bydelens omdømme og uttrykk jeg ser nærmere på.

4.1.1. Den nye ghettoen?

Selv om Tempe-Sorgenfri bare ligger et par kilometer utenfor midtbyen og følger Nidelven fra Lerkendal og ned mot Sluppenbrua, har området ofte blitt assosiert med et litt negativt omdømme, noe som også preger egen stolthet over å bo der:

Jeg tror mange ser på området som en sånn lav-status-plass, kanskje, er mitt inntrykk. Og så hjelper det ikke akkurat at Adressa skriver bydelen ned, heller, på en måte. De hadde jo en nyhetssak der de skrev om Tempe og lavinntektsfamilier og sånt. Da blir det litt sånn at det er det stampelet man får her, da. Så da tenker jeg jo at jeg ikke blir så stolt over at jeg bor her, da. Jeg er redd for at folk tenker at vi har veldig lite penger på en måte, og skal synes synd på oss. For vår del så er jo ikke det tilfellet, ikke sant. (Ingvild)

Ingvild trekker frem hvordan hun opplever at resten av Trondheim ser på Tempe-Sorgenfri som en lav-status-plass. Når Adressa skriver om sammenhengen mellom bostedet og høy andel lavinntektsfamilier, blir hun litt flau over tanken på at andre folk skal tro at hennes egen familie har lite penger. En annen informant, Kasper, trekker videre frem at når et hus i området skal selges på finn.no, kalles det heller for *Lerkendal* enn *Tempe*, noe han mener beviser at bydelen blir nedvurdert. Selv om flere beboere opplever et negativt stempel for området, er det ikke alle som opplever at det stemmer med deres erfaringer:

Det var vel et innlegg i Adressa i fjor, at vi var stemplet som en ghetto. Så det gikk litt ut på at vi var blitt det nye Kolstad på en måte, hvor utlendingene har tatt over og det var veldig negativt mot dem. Og så var det noen som var intervjuet, hvor noen var litt flau over å bo her, med soverom på en innrammet veranda og så videre. Men vi har det egentlig greit. Det negative mot innvandrerne.. Altså, det er faktisk mer motsatt, haha. Vi nordmenn er mer sure og krangler mer enn hva de gjør, ja. Så det er ikke noe problem. (Iselin)

Iselin belyser hennes inntrykk av hvordan bydelen har blitt omtalt i Adressa det siste året, og trekker frem at det blir fremstilt som en ny ghetto hvor utlendingene har tatt over. Det som likevel er interessant, er hvordan det ut ifra Iselins fortellinger ikke er et problem med den økende andelen med etniske minoriteter, snarere tvert imot. Fra hennes perspektiv bidrar det til mer liv og samhold i bydelen. Iselin trekker videre frem at innvandrergruppene generelt er flinke på å dyrke fellesskap og viser til et eksempel da det ble feiret Eritreas nasjonaldag, der hele nabolaget ble invitert til å være med på festen.

4.1.2. En usynlig bydel?

Som jeg har vært inne på tidligere, ligger Tempe-Sorgenfri som en bynær bydel. Det virker på mange av informantene at det også er det eneste de egentlig visste om området før de flyttet dit:

For min del, som drev litt med idrett i oppveksten, så plasserte man jo gjerne områdene etter lagene man møtte og hvem som spilte på de ulike lagene og sånt. Og da var det ingenting som het Tempe eller het Sorgenfri [...] Jeg kunne for eksempel tenke på Kattem, Heimdal eller Tiller, så husker jeg at vi spilte mot dem og dro dit. Og da får man jo litt inntrykk av folkene man spiller mot, og foreldrene som står rundt, og banen man spiller på. Så som liten er jo det med på å formene tankene om et sted. Mens her (på Tempe-Sorgenfri) så var det jo ingenting. Det var bare en plass man dro gjennom hvis man skulle til midtbyen, ikke sant. (Edvin)

Edvin, som er oppvokst i et annet område i Trondheim, opplyser at han alltid har manglet et inntrykk av Tempe-Sorgenfri og folkene som bor der. Sitatet med at det «bare var en plass man dro gjennom på vei til midtbyen» illustrerer et interessant fenomen, som tyder på at den generelle befolkningen i Trondheim har få eller ingen grunner til å oppsøke Tempe-Sorgenfri, og at det er lite som forbindes med området. På spørsmål om hva informantene visste om bydelen før de flyttet dit, var det mange som sa at de visste hvor det var, men ikke noe mer enn det. Både Emir og Kristin sa at de ikke hadde hørt noe særlig om området, annet enn at det var nærme byen.

4.1.3. Bydelens velkomstkomite: Asfalt, bussparkeringer og shabby bygninger

Karakteristisk for bydelen er, som fremhevet i innledningen, hovedåra mellom E6 og midtbyen, samt høyblokkene på Tempe, ned mot elven. Informantene trekker frem hvordan det generelle førsteinntrykket av bydelen er lite innbydende:

Etter Lerkendal så er jo det første man ser mye parkeringer. Og mye sånn, litt halv-shabby inngjerding, som de har blant annet rundt bussparkeringen. Den bussparkeringen der tar jo mye av førsteinntrykket av området, kanskje. Så det er mange områder som er dominert av det da, asfalt med parkering. Og det er på en måte ikke det triveligste synet, da. Folk må jo parkere en plass, men det finnes vel en annen løsning hvor man kan parkere under bakken eller noe sånt. Det tror jeg er nødvendig for å skape en god atmosfære i hele området, da, få til en litt triveligere velkomst på en måte. (Edvin)

Altså, når du ser noen av blokkene her, så ser du jo noen gardiner på halv tolv, så det ser ikke så bra ut overalt. Når man kjører bussen forbi her og kikker opp, ser det ikke alltid så kult ut, nei. Så basert på førsteinntrykk så skjønner jeg at folk som kjører forbi kan tenke sånn. (Iselin)

Edvin og Iselin setter her ord på hva som påvirker førsteinntrykket til folk når de kommer til bydelen. Edvin trekker frem hvordan området domineres av asfalt og bussparkeringer. Det eneste stedet hvor det er mulig å krysse hovedveien, er undergangen like ved Valøyveien-busstoppet. Når du krysser fra Tempe til Sorgenfri, er det første som møter deg den store bussparkeringen. Som Edvin var inne på, gir ikke det et innbydende inntrykk. Hvis du krysser den samme undergangen motsatt vei, er det første som møter deg høyblokkene på Tempe. Iselin påpeker hvordan det ikke alltid ser så kult ut, ettersom mange gardiner henger på halv tolv. Videre legges det vekt på at det er en del slitne bygninger i området. Eirik vil ikke se på Tempe-Sorgenfri som et av de finere områdene i Trondheim på grunn av en del «shabby» bygninger, som ser forlatte ut. Emir trekker også frem mange gamle og nesten falleferdige

bygg. På spørsmål om hva som skal til for å bli boende i bydelen i flere år fremover, er det likevel noe som kan tyde på en positiv utvikling:

Det popper jo opp litt prosjekter her og der. En ting jeg synes er litt stilig er jo denne store grønne NAV-bygningen der, og så har det kommet et nytt bygg ved siden av. Jeg synes det er ganske kult at det bygges litt i samme stil. Så hvis du kommer til området og det er det første du ser, så er det jo litt stilig. Så de må fortsette med den utviklingen. (Emir)

Her forteller Emir om at han godt kan tenke seg å bli boende dersom han fortsetter å se en positiv utvikling med nye bygninger i samme stil. Edvin og Ingvild fremhever også viktigheten av variasjon i type boliger. Begge ser for seg at de ikke har lyst til å bo i en blokkleilighet resten av livet, men at det mangler en del av andre type boliger i området som er tiltrekkende.

4.1.4. Sentralt, rolig og ganske trygt

Hvis jeg skulle plukket ut det ordet som går mest igjen i alle transkripsjonene av intervjuene, ville det vært *sentralt*. Samtlige trekker frem at det er veldig gode bussforbindelser, mens Edvin hevder alt i Trondheim er veldig tilgjengelig, enten du bruker buss, bil eller egne bein. Selv om området er ganske sentralt, vil Eirik si at det samtidig også fremstår som en rolig, amerikansk forstad:

Det er sånn at, eh, den trad-offen med å ha det mindre sentralt, altså du tjener ganske mye mer da, på at det er rolig og trygt og hvor mye mer du får for pengene og sånt. Det var jo sånn, på bursdagen min for et par år siden, det var da jeg bodde på Møllenberg, så fikk jeg sånn morgenlevering av mamma. Det var sånn at jeg så meldingen 1 time etter levering eller noe, og da var det jo stjålet. Men slike ting trenger jeg ikke å tenke på nå da, her på Sorgenfri. Det er mye chillere å bo her, sånn sett. (Eirik)

Selv om det er relativt kort avstand til byen, oppleves området som roligere og tryggere enn andre områder enda tettere på midtbyen. For Eiriks del opplever han å tjene mye mer når det kommer til god plass, stillhet og trygghet, enn det han eventuelt taper på nærhet til midtbyen da han bodde på Møllenberg. Der opplevde han å bli frastjålet bursdagsgaven hans som lå på trappeoppgangen utenfor der han bodde. Hans inntrykk er at lignende hendelser ikke skjer like ofte på Tempe-Sorgenfri. Emir fremsnakker også den gode plassen man får på Tempe kontra i midtbyen, hvor han blant annet etablerte en hjemmegym i garasjen under korona. Vi kan dermed identifisere hvordan beboere på Tempe-Sorgenfri opplever flere positive aspekter ved bydelen. Selv om bydelen blir skutt frem som «taper» i diverse

levekårsundersøkelser, finnes det også en historie om innbyggere som setter pris på å bo akkurat der.

4.2. Bydelens møteplasser og tilbud – og mangel på dem

«Et noe rufsete og udefinert uttrykk» er beskrivelsen Trondheim kommune har gitt Tempe-Sorgenfri. Som tidligere nevnt, ble det i saksprotokollen til kommunen uttrykt en bekymring på grunn av mangel på grøntarealer, lekeområder og andre møteplasser som oppfordrer til aktiviteter (Trondheim Kommune, 2021b). Hva gjør det med innbyggernes selvrealisering? I dette delkapittelet viser jeg frem hvordan informantene sjeldent benytter seg av tilbud i egen bydel, men heller oppsøker andre områder i Trondheim for kulturelle aktiviteter eller naturopplevelser.

4.2.1. Midt mellom andre attraktive områder

På spørsmål om hva det beste med å bo på Tempe-Sorgenfri er, svarte Emir at det ikke ligger langt unna aktivitetene de har på Sluppen, som for eksempel Lager 11, buldresenter og bryggeri. Det jeg finner mest interessant her, er at på spørsmål om hva som er det beste med Tempe-Sorgenfri, velger Emir å trekke frem at det ligger i nærheten av en annen bydel. Med andre ord var det ingenting i *eget* området Emir tenkte på da han fikk spørsmålet. Edvin og Ingvild forteller også om hvordan de oppsøker andre områder for å gjøre diverse aktiviteter:

Jeg kan finne på at jeg vil ut til Lade, da, for der har de en sommerdag hvor vi kan spille volleyball, eller man vil dra til Solsiden fordi der er det fine restauranter og man kan ta en pils, ikke sant. Jeg har jo aldri vært borti at noen i kompisgjengen sier sånn «hei, skal vi dra til Sorgenfri?» Så litt sånne særegne tilbud kunne vært noe. Kanskje en padelhall eller noe sånt. (Edvin)

Så vi farter jo litt rundt på andre plasser i byen. Drar til Byåsen på skirenn, vi var på Nardorennet i helgen. For sånne ting skjer jo ikke her, dessverre. Så, ja. Vi føler kanskje at vi ligger midt mellom andre områder hvor det skjer ting, men at det ikke skjer ting akkurat her, da. (Ingvild)

I forlengelsen av forrige delkapittel, hvor jeg identifiserte at det er få ting folk forbinder med Tempe-Sorgenfri, kan vi her se hvordan Emir, Edvin og Ingvild har et bevisst forhold til andre steder. Når de tenker på Sluppen, tenker de på buldresenter og Lager11. Når de tenker på Lade, tenker de på finværsdager, Ladestien og volleyball. Det er midlertidig få eller ingenting

de kommer på av møteplasser eller andre tilbud som kan samle folk på Tempe-Sorgenfri. Det samme gjelder hvis man mangler nyttige småting:

Hvis du skal ha litt nyttige småting, sånne Clas Ohlson-ting, dobbeltsidig teip eller noe, så må du ta buss for å komme deg inn til byen. Så det hadde vært digg å ha litt flere butikker, egentlig. Og det er jo i den gata ved Kiwi, så tror jeg de holder på å bygge litt greier. Så det hadde passet fint med en liten sånn handelsgate der, i og med at det er rett ved busstoppene. Det mangler jo et sentrum her, på en måte. (Eirik)

Og så har vi det Max-bygget. Før det ble renoverert, så var det jo en fin cafe der, som vi kunne gå og spise middag, ta seg en øl eller eventuelt samles litt naboer og sånne ting. Men det er det ikke nå, og det savner vi veldig, tror jeg. (Kari)

Flere av informantene etterlyser et lite sentrum hvor folk kan møtes, som har noen tilbud som trekker og samler folk. Samtlige blant den eldre garde av informantene savner den gamle cafeen på Max-bygget på Tempe, hvor Kari trekker det frem som et sted man kunne samle naboene til felles middag. Det legges dog med glede merke til at det skjer en utvikling i gata med Kiwi på Sorgenfri. Edvin påpeker at det er luksus med både Kiwi og Rema i nærheten, mens Kåre og Eirik har registrert mye aktivitet på restauranten Kompis i samme gate. Som jeg skal komme tilbake til senere, kan hovedveien som går gjennom området likevel hindre flere på Tempe-siden av veien til å benytte seg av tilbudene på Sorgenfri.

4.2.2. Parker og grøntarealer og hvor de (ikke) er å finne

Det virker som at kommunens bekymring angående manglende grøntarealer og andre uteplasser (Trondheim Kommune, 2021b) stemmer godt overens med informantenes egne erfaringer. Edvin forteller om en sommerdag der han merket en mangel på gode uteplasser:

Jeg bor i en liten leilighet i første etasje, litt gjemt bak i skyggen. Og da skjedde det på sommeren i fjor at det var 25 grader og knallsol. Og så hadde jeg lyst til å gå ut da, og bare være ute i sola. Så da kunne jeg egentlig tenkt meg at det hadde vært en liten park i området, og så dratt dit. Hadde definitivt brukt det da, hvis jeg visste om noe i nærheten, men, eh, jeg kommer ikke på noen steder i området jeg ville ha dratt til på en sånn dag. (Edvin)

Edvin beretter om hvordan manglende tilbud og møteplasser i bydelen hindrer han i å tilbringe tid og ressurser i egen bydel. Han ville benytte seg av en park på en varm sommerdag, men han kommer ikke på noen steder i området han kunne dratt til på denne dagen. Kåre drar også til andre steder når han har lyst til å oppleve natur:

Det er jo lite igjen av naturen, egentlig, det er jo så mange nye bygninger som kommer opp. Så det har gått litt utover naturen. Det nærmeste her når det gjelder natur er jo Bymarka opp der, men det er jo et stykke unna. Når vi er ute og skal gå, så kjører vi gjerne til andre steder. Det går ikke an å bare gå rundt her, det er jo asfalt overalt, og ja. Vi kjenner jo surlukta av eksos fra hovedveien, vet du. Så du må nesten opp i en av markene hvis du vil gå i natur. (Kåre)

Fra Kåres uttalelser kjenner vi igjen elementer fra forrige delkapittel, nemlig at bydelen preges i større grad av asfalt enn fin natur. Både Edvin og Kåre belyser mangel på utendørs områder hvor man kan oppholde seg. I teorikapittelet beskrev jeg Tjoras (2016) begrep passiare soner, som kort beskrives som soner i et område eller bydel som oppfordrer til at folk kan oppholde seg. Parker er kanskje det beste eksempelet på en passiar sone, fordi en park ikke bare er designet for at den skal se fin ut og inneholde noen trær og gressletter, men den skal faktisk også benyttes av folk. I oppgavens diskusjonsdel kommer jeg nærmere tilbake til dette, men det er tydelig at bydelen mangler gode parktilbud:

Hvis de hadde ordnet en steike bra lekeplass, litt sånn som den Ilaparken, så hadde nok det samlet ganske mange fra området tror jeg. Det kunne de gjerne ha gjort. Bare en stor plass med benker hvor foreldre kan sitte og sånn. Da har de kommet langt. Så det trenger ikke være noe fancy heller, bare noe ungene kan herje med. Hvis ikke, så sitter vi jo bare inne, egentlig. (Iselin)

Ellers så kunne vi tenkt oss mer litt sånne grøntarealer og parker og sånt, da. Gjerne som er litt inngjerdet, og hvor trafikken ikke er rett utenfor, da. Det begynner å bli lite plasser igjen hvor det kan være aktuelt, dessverre. Ellers så har vi jo en liten fotballbane borte ved der det var Valøya før, og der er det liksom ikke gjort noen ting. Det er jo et område som har et potensial, vil jeg si. Den ligger jo også ikke så langt unna barnehagen, så der kan det gjerne være litt mer lekeapparater og sånne ting. (Ingvild)

Både Ingvild og Iselin, som begge er foreldre, forteller at det er få områder igjen i bydelen hvor de kan slippe løs ungene. De etterlyser mer grøntarealer og parker, som helst ikke er rett opp i trafikken. Ingvild identifiserer også en gammel fotballbane på Valøya som et sted med potensiale, men at det ikke blir gjort noen ting med den. Hun får støtte fra Kasper, som hevder at området der ikke blir prioritert, ettersom han tror kommunen synes det er for få barnefamilier i bydelen. Uavhengig av om det er for få barnefamilier eller ei, er det ikke så mange steder for beboere å oppholde seg utendørs. Eirik forteller blant annet at han brukte en basketballbane og utendørs ping-pong-bord da han bodde på Møllenberg, og sier at han og de han bor med ville brukt dette aktivt dersom det fantes lignende tilbud på Tempe-Sorgenfri. Det finnes en liten park med noen lekeapparater på Sorgenfri, som allikevel brukes:

Vi har jo en liten parken som ikke er så langt fra der vi bor, på Sorgenfri, som heter Birkebeinerparken. Der er det jo noen lekeanlegg og litt gressletter som blir et naturlig møtepunkt, da. Det er vel det eneste stedet vi kan slippe løs ungene uten å tenke på trafikken. Og der ser vi jo faktisk hvor lett det er å komme i kontakt med andre småbarnsfamilier. Når du drar dit, da, så er det lett å snakke med andre foreldre. (Ingvild)

Utdraget viser tydelig hvordan interaksjoner lett kan oppstå, så lenge man har et fysisk sted å ta utgangspunkt i. Som jeg skal komme tilbake til, belyser utdraget hvordan interaksjonspåskudd og passiare soner er med på å bidra til et sosialt liv og engasjement (Henriksen & Tjora, 2014). Ingvild sier at når du først drar til Birkebeinerparken og henger der sammen med barnet ditt, så er det lett å komme i kontakt med andre foreldre. Foreldrene får dermed et påskudd til å interagere, og kan utvikle sine sosiale nettverk. Det viser at det er mulig med yrende utendørsliv også i bydelen Tempe-Sorgenfri, så lenge det blir lagt til rette for det. Kari og Kristin trekker også frem at det er fine sitteplasser og flere benker på plattingen rundt høyblokkene på Tempe, men at de stort sett bare benyttes av eldre beboere.

4.2.3. Nidelvstien som en uutnyttet perle

Nidelva blir gjerne ansett som en av Trondheims vakreste naturperler, og den omkranser store deler av Tempe-Sorgenfri. Langs den finner vi også en annen naturperle, eller rettere sagt potensiell naturperle, i Nidelvstien. Emir og Eirik sier at de bruker den en del til å jogge, og har inntrykk av at den er et populært turmål. Emir sier også at han gjennom løping på Nidelvstien fikk et slags forhold til området på Tempe før han bodde der selv. Allikevel er det elementer som tyder på at Nidelvstien har et enda større potensialet enn det den får utøvd:

Den stien langs ved elva, da, den er jo fin. Men den er også litt preget av alt byggearbeidet nedover mot Sluppen og sånt, da. Så deler av stien gir litt preg av å være en byggeplass, men det kunne vært kjempefint, siden den er rett ved elva, ikke sant. Jeg kan finne på å bruke den, men kanskje litt i mangel på andre ting. Men sånn, jeg kommer til å bruke den masse jeg, hvis den blir litt finere om noen år. (Edvin)

Altså, det kan være litt sleipt og sånt, så jeg skjønner jo at hvis man er litt eldre, så er det litt sånn.. Og så kan det være litt erosjon og sånn, så den er ikke helt flat hele veien. Så sånn sett er det ikke noen autobahn akkurat, det er ikke bare å gunne på, liksom. Man må passe litt på hvor man setter beina av og til. Så, rullator for eksempel så egner det seg ikke å gå der, men for folk flest så tror jeg det er fin rute, vil jeg si. (Emir)

Jeg vil her hente opp kommunens sitat «et noe rufsete og udefinert» uttrykk i beskrivelsen av naturen til Tempe-Sorgenfri. Det virker å være en god match når Edvin her forklarer hvordan Nidelvstien kan fremstå som en byggeplass, samtidig som beliggenheten egentlig gjør at den

burde være, Som Edvin sier, kjempefin. Selv om Emir bruker stien en del til å jogge selv, ser han også at det kan være litt sleipt og vanskelig å gå der for litt mer ustødige turgåere. Både Kåre og Kasper stemmer i det, og hevder de ville brukt den enda mer dersom den ble gjort finere. I tillegg trekker Iselin frem hvordan stien i enkelte partier er smal og lite tilrettelagt for å kunne gå to i bredden, noe som gjør det utfordrende å gå tur med egne barn. Oppsummert viser alle informanter at de har et bevisst forhold til Nidelvstien, men at den har et forbedringspotensial. Jeg vil derfor trekke frem Nidelvstien som et fremtidig kjennemerke for bydelen, som potensielt kan være med på å heve bydelens attraktivitet. Til Nidelvstiens forsvar anno 2022, er det også viktig å påpeke at arbeidet rundt Sluppenbrua per dags dato går utover stiens kvalitet. Det er derfor grunn til å håpe at Edvin og resten av gjengen vil få mer glede av Nidelvstien i årene som kommer.

4.2.4. Barn og unge – «lite som skjer for barnefamilier her»

Når det gjelder hvordan informantene opplever bydelens tilbud og møteplasser, går det igjen at det virker å være lite for barn og ungdom:

Det eneste bydelsplassen vi har er jo gamlehjemmet, egentlig. Det er jo hyggelig for sånne eldre som oss selv, men det er jo liksom ikke noe de litt yngre benytter seg av, da. Det er ikke noe annet. Det er ikke noe for ungdommene her. Det mangler noe for unger. Familier. Noe sånt der unger og ungdom kan møtes litte grann, da. Lekeplasser, møteplasser (Kasper)

Det etterlyses områder som lekeplasser og møteplasser hvor barn og ungdom kan få lov til å utvikle seg. Hverken Kåre eller Kasper synes Tempe-Sorgenfri er en bydel egnet for småbarnsfamilier, og legger vekt på at det for lite som skjer for de små. Her er det ingen parker å løpe i, og ingen trær å klatre i. I forlengelsen av Edvins erfaringer om lite plasser å henge med kompis, må barn og unge ifølge Kasper dra til andre steder i Trondheim for å kunne utvikle seg. Det kommer også frem hvordan småbarnsforeldrene opplever mangel på fritidstilbud for barna sine:

Det er lite som skjer for småbarnsfamilier her. Det er vel kanskje en av grunnene til at vi vil flytte vekk herfra, egentlig. Vi hører mye bra om andre idrettslag, da. At det arrangeres mer aktiviteter for unger andre plasser, for eksempel oppe ved Utleira. Det gjør at vi tenker at der er det et godt miljø for småbarnsfamilier og at det skjer ting, da. (Ingvild)

Det er vel noe fotball nede ved Tempebanen. Det er det eneste jeg vet naboungene er med på. Jeg har kikket litt for ungen min, hvilke tilbud det er, men da må man langt bort. Som turn og

sånt, som er typisk for småunger. Så da blir det litt upraktisk. Så vi savner kanskje litt bredere tilbud her i nærheten, da. (Iselin)

Mangelen på småbarnsaktiviteter i området er såpass merkbar at Ingvild og familien egentlig kunne tenke seg å flytte til et annet området. De har hørt at det oppe ved Utleira eller Nardo er flere tilbud for barn og unge, og har dermed opparbeidet seg et positivt inntrykk av området, selv om de ikke bor der selv. Videre opplever Ingvild at andre barnefamilier bor på Tempe-Sorgenfri de første årene av barnas liv, før de flytter videre. Det gjør at hennes barns sosiale nettverk reduseres, samtidig som hennes eget nettverk med andre foreldre reduseres. Det blir med andre ord vanskeligere å utvikle relasjoner med andre barnefamilier. Iselin opplever at turn og andre aktiviteter og tilbud er et godt stykke unna.

Selv om hverken Ingvild eller Iselin opplever noen særlige tilbud for barna sine, er det ikke til å komme bort fra Nidelv IL som holder til ved Tempebanen nede ved elven. Kasper trekker frem hvordan idrettslaget tilbyr friidrett, fotball, håndball, vektløfting, innebandy og kajakk. Nidelv IL har også nylig gått inn i et samarbeid med Utleira IL, hvor de sammen skal legge til rette for en trygg og god utviklingsarena for aldersgruppen 6-20 år (Nidelv IL, 2022). Emir forteller at han gikk på vektløfterkurs på Tempe før han bodde der selv, og at det skjer en del sosialt der. Med andre ord kan altså Nidelv IL tilby flere idrettstilbud til barn og ungdom på Tempe-Sorgenfri. Likevel har flere beboere et inntrykk av at det skjer lite aktivitet. Som jeg skal komme tilbake til i diskusjonsdelen, kan det tyde på at idrettsanleggene ligger noe skjult fra helhetsuttrykket til bydelen.

4.3. Bydelens fellesskap – fravær av engasjement og samhold

Som tidligere presentert viste Hammer et al. (2020) hvordan beboerne på Svartlamon hadde bygget opp et samskapt miljø gjennom felles møteplasser, aktiviteter og dugnader. Som allerede belyst i analysen, opplever mange av informantene at Tempe-Sorgenfri mangler møteplasser og aktiviteter som oppfordrer til samspill mellom innbyggerne. Hva gjør det med fellesskapet og storsamfunnet i bydelen? Jeg vil i dette kapitlet kaste lys over hvordan Tempe-Sorgenfri fremstår som en bydel uten særlig sosialt fellesskap og liv.

4.3.1. Det (u)sosiale livet i bydelen

På spørsmål om hvordan det sosiale miljøet er i bydelen, er det flere som ikke nøler med å si at det er lite fellesskap og at folk stort sett gjør hver sin greie. Ifølge Emir, som bor i et

rekkehus, så hilser naboene høflig på hverandre, men utenom det snakkes det lite med naboene. Kristin snakker om hvor vanskelig det er å utvikle relasjoner til andre beboere ved høyblokkene:

Det er sikkert et godt miljø for de som har mye sosiale omgang her. Jeg holder meg for det meste for meg selv. Det er en gjeng som bruker å sitte ute her, men jeg tror de er en gjeng fra før, hvis du skjønner. De kjenner hverandre godt. Da føler ikke jeg meg vel der, jeg vil ikke gå og sette meg der alene [...] Det kan hende på sommeren, at man kan slå av en prat med andre og sånt. Ellers så ser man ikke hverandre egentlig. Så her blir man ikke kjent noen. (Kristin)

For Kristin har det vært vanskelig å utvikle kontakt med naboene sine, til tross for at hun har bodd på Tempe i et helt tiår. Hun opplever sjeldent anledninger hvor det er naturlig å snakke med andre, og hvis hun først ser en gjeng ha det sosialt utendørs, føler hun seg ikke vel med å sette seg ved siden av dem, fordi hun har inntrykk av at det er en etablert gjeng fra før. I lys av den simmelske analysen og hans teoretisering rundt *den fremmede* (Simmel, 1950), kan vi her se hvordan Kristin er innenfor et samfunn all den tid hun har bodd i området i et tiår, samtidig som hun opplever seg noe utenfor det samme samfunnet. Hun opplever en situasjon med mangel på utvikling av sosiale relasjoner og nettverk. Som Simmel (1950) forklarte den fremmede, blir hennes sosiale posisjon bestemt ut ifra det faktum at hun ikke hører til området fra før. Vi kan her se et eksempel på hvordan mennesker i møte med storbylivet opplever å ikke være en del av samfunnet de bor i. Det er ikke nødvendigvis karakteristisk for Tempe-Sorgenfri alene:

Vi som samfunn er jo egentlig blitt iskalde. Det var kanskje mer sosialt før i tiden, enn det er nå. Vi holder oss mye mer for oss selv. Det har vel med forskjellige ting. Nå har man jo telefonen, man har TV, man har data. Vi besøker hverandre mindre, det er mindre samhold. (Kåre)

Kåre forklarer her hans syn på utviklingen av det moderne storsamfunnet, som preges av mindre tid med hverandre, og mer tid foran skjermen i egen stue. Som jeg var inne på i teoridelen, viser Putnam (2000) hvordan den sosiale kapitalen blant mennesker i *suburbs*, eller forsteder, har sunket i takt med utviklingen av industribyene. I forklaringen søker han de samme argumentene som Kåre gjør her; nemlig at vi har mindre kontakt med naboene og mer tidsbruk på TV og data. Umulig å utvikle kontakt med naboer er det allikevel ikke, da det virker som at en del pensjonister i området finner et fellesskap med andre, eldre naboer. Kari opplever for eksempel et godt sosialt nettverk i området, hvor hun og noen andre venninner hjelper hverandre med stort og smått, og finner godt selskap hos hverandre.

4.3.2. Den store leieandelen som et onde?

Selv om enkelte beboere har gode forhold til naboene sine, gir empirien inntrykk av at det generelle samholdet i nærmiljøet er lavt. Skal vi tro Kasper, som har viet hele sitt liv til å bo på Tempe-Sorgenfri, er samholdet som eksisterte i området da han vokste opp nærmest ødelagt:

Jeg vil jo nesten si at bydelen er ødelagt, dessverre. Da jeg var guttunge, var det en liten bydel på 50-60 hus. En litt fattig bydel. Så kom disse høyblokkene, og så ble mange av husene bygd om til hybelhus for studentene. To firemannsboliger er plutselig blitt 12 studenthybler, og det graves ut sokkelleiligheter. Så jeg føler at det er lite igjen av vanlige, stabile beboere, egentlig. Lite familier. Det samholdet som var, det er jo borte nå. Nå kjenner ikke folk hverandre lenger, vet du. Ikke noe samhold her. (Kasper)

Det kommer tydelig frem at Kasper legger en del skyld på utviklingen av type boliger når han skal forklare hvordan samholdet har forfalt. Han problematiserer utviklingen av at vanlige hus forvandles til utleieboliger, fordi det blir færre beboere som bosetter seg med en langsiktig plan om å bli værende. Han ser «definitivt» en sammenheng mellom nedgangen i samhold og nedgangen i antall barnefamilier. Hvis det kommer inn et par i 30-årene og begge er i jobb, så «er de bare her for å jobbe», sier Kasper. Kåre retter også søkelys mot at de mange leieforholdene går utover områdets stabilitet:

Hvis du flytter inn i et område hvor det er litt stabilt, vet du, da blir det noe annet igjen, sant. Der folk kjøper seg inn med penger, så blir det jo mer stødig. De blir værende der lenger, legger mer innsats i området. Men når det blir sånn leie, altså det blir litt sånn med leieforhold, da. Jeg tror det er bedre med eieforhold enn leieforhold, hvis det er stabilitet man er ute etter. Her er det jo veldig mye utleie, ikke sant, så man kan jo tenke selv hvordan det blir. (Kåre)

Som tidligere påpekt, utgjør leieandelen på Tempe-Sorgenfri 74 % av alle beboere i bydelen (Trondheim Kommune, 2021b). Det er lett å tenke seg at den store leieandelen i området hindrer stabile boforhold. Kari opplever at mange hun har hatt en relasjon til, ikke bor her lenger. Kåre forteller videre hvordan det store gjennomtrekket av naboer gjør at han og kona sliter med å utvikle relasjoner:

Folk flytter så mye inn og ut her, vet du, at vi har ikke så mye forhold til naboene, egentlig. Noen har vi blitt litt kjent med, da. Og så, når du blir du kjent med noen, og så flytter dem plutselig. Det går jo ikke an å ha et forhold til naboene nesten. Så det er mye gjennomtrekk. Så vi har egentlig gitt opp det der. (Kåre)

Kåre, som har bodd på Tempe i mange år, har observert så mye gjennomtrekk blant naboene at han nærmest har gitt opp å utvikle relasjoner til dem. Hvis vi ser tilbake på det jeg skrev om sosial bærekraft, kan vi problematisere denne utviklingen. Med sosial bærekraft sikter jeg i denne oppgaven til at et godt bomiljø forutsetter et stabilt bomiljø, uten for mye fraflytting (Schmidt, 2014). Det er nettopp historien om det motsatte Kåre, Kasper og Kari forteller oss. I det de utvikler en relasjon til noen, flytter de plutselig og blir erstattet av noen nye, ukjente fjes. Det virker tydelig på informantene at de med tiden da mister mye av sin motivasjon til å utvikle eller å ta del i et lokalt fellesskap. Klassisk for bydelen er også at en del studenter leier hybler der:

Jeg har ikke inntrykk av at det er noe særlig mye liv her, tror jeg. For det er litt sånn, når du er student, så er du ikke så tilknyttet naboene dine. Studenter pleier jo ikke å møtes så mye i området her liksom. De møtes heller på skolen eller på byen og sånt, så [...] Igjen hadde det sikkert vært annerledes hvis jeg hadde eid, da. Da hadde jeg sikkert brydd meg litt mer om folk og området og sånt. Men vi snakker nesten ikke med naboene som bor i samme tomannsbolig, en gang. Mange av de jeg deler kollektiv med skal jo også flytte til høsten, så det er jo begrensa hvor mye man gidder å, hva skal man si, engasjere seg, liksom. (Eirik)

Eirik bekrefter langt på vei Kasper sitt narrativ, nemlig at yngre folk som leier i området «bare er her for å sove». I forlengelsen av Edvins uttalelse om at han og kompisgjengen aldri henger på Sorgenfri, som vi så tidligere i analysekapittelet, forteller også Eirik at studenter møtes andre steder enn på Tempe-Sorgenfri. De møtes heller på campus eller andre steder i midtbyen. Siden studentene ofte har ettårsleiekontrakter, og ikke har umiddelbare planer om å etablere seg i området, er det få som bruker tid på å engasjere seg for området. Samtidig er Eirik åpen om at han kanskje hadde sett annerledes på det hvis han hadde eid. Slik det er nå, med korttidsleiekontrakt, hilser han ikke en gang på naboene i samme tomannsbolig.

4.3.3. Den norske dugnadsånden – bare å få jobben gjort

I forlengelsen av teorier om interaksjonspåskudd (Henriksen & Tjora, 2014) og hvordan beboere på Svartlamon trekker dugnad frem som et påskudd for interaksjon (Hammer et al., 2020), er det her interessant å se hvordan beboere på Tempe-Sorgenfri ikke opplever det samme:

Vi har dugnad to ganger i året. Men der er det egentlig bare å få jobben gjort, hehe. Det er ikke noe, altså jeg har som sagt vokst opp [...], i et sånt borettslag. Så hvis jeg sammenligner med det, så er det liksom ikke i nærheten. Der var oppe var det jo vaffelsteking og skikkelig

hyggelig. En hyggelig happening, hvis du skjønner. Men her er det jo bare å, ja, gjøre jobben, egentlig. (Ingvild)

Selv om det er dugnad to ganger i året, er det ifølge Ingvild «bare å få jobben gjort» før alle går hvert til sitt. Hun sammenligner med borettslaget hun var en del av i oppveksten, hvor ble det laget en stor happening rundt dugnadene, med blant annet vaffelsteking. Sammenlignet med dugnadsfortellingene fra Tempe-Sorgenfri, er det lite fellesskap å spore. Hvis det først er dugnad, så gjelder det å ha fokus på jobben heller enn det sosiale. Samtidig er det flere borettslag som ikke praktiserer dugnad. Iselin forteller at de har prøvd litt dugnad, men at folk ikke vil bidra fordi de føler at vaktmestere, gartnere eller andre uansett blir hyret inn for å gjøre jobben. Det samme sier Edvin, som opplever at vaktmester og utbygger fikser det meste. Som Hammer et al. (2020) konkluderte med i sin rapport, kan vi her se hvordan vaktmestertjenester er effektive, men at de samtidig går utover utvikling av potensielle fellesskap i borettslag.

4.4. Stedsidentitet- og tilhørighet

Når jeg frem til nå har avdekket lav grad av aktivitet og samhold i bydelen, kommer det kanskje ikke som en overraskelse at mange beboere opplever liten stedsidentitet- og tilhørighet med Tempe-Sorgenfri. Jeg vil her i tillegg presentere hvordan området fremstår som en mellomstasjon for mange, i påvente av å kjøpe bolig et annet sted, samt hvordan hovedveien fungerer som en trafikal barriere som skiller bydelen i to.

4.4.1. «Bare en gateadresse igjen»

På direkte spørsmål om hvordan informantene opplevde sin egen stedsidentitet tilknyttet Tempe-Sorgenfri, var de fleste klare på at de ikke hadde så mye tilhørighet til plassen. Som jeg tidligere har vært inne på, preges området av mye gjennomtrekk, hvor leiligheter nærmest skifter eier oftere enn metrobussen kjører forbi Lerkendal. Flere av informantene påpeker hvordan dette preger tilhørigheten til mange:

Jeg tror ikke folk bryr seg så mye om området generelt, egentlig. Folk har nok med sitt eget. Jeg har inntrykk av at bydeler på en måte blir visket bort. Uansett om det er snakk om Tempe eller Valgrinda eller Sorgenfri eller hva du kaller det. Det er bare en gateadresse igjen. Hvis du ser for deg de høyblokkene med kanskje 1000 beboere, så er det sånn at halvparten nesten ikke er klar over at de bor på Tempe, en gang. (Kasper)

Jeg tror det er mest innkommere til området, ja. Så det er mange tilflyttere. Og det er mange som flytter inn og ut her. Det påvirker nok tilhørigheten. Det er mye sånn korttids, det er mange som bor her, liksom for å komme i gang igjen, da. Det er par som kommer, og enslige, som venter på at et eller annet skal skje, og da drar dem igjen. (Kåre)

Kasper sitt inntrykk er at det er få igjen som har en sterk tilknytning til området. Det samme gjelder Kåre, som opplever hvordan yngre par bor her i vente på å dra videre til andre steder. Utsagnet «det er bare en gateadresse igjen», som også er inspirasjonen til tittelen på masteropp-gaven, illustrerer et poeng som deles av flere. Emir forteller at han bare har hatt gateadresse der i et år. Ifølge han er det det samme for mange hvor i Trondheim de bor, hvert fall hos den yngre garde: «Så lenge man er noen få kilometer unna sentrum, så er jo alt egentlig i nærheten». Tempe-Sorgenfri, kanskje særlig Sorgenfri, preges også av mye utbygging av nye leiligheter. For Edvin bygger en følelse av tilhørighet opp under minner man har fra et sted eller om man har mye familie og venner der. Han antar derfor at det er mange tilflyttere som ikke har en tilhørighet til området enda, men at det er noe som kan øke i takt med hvor mange år du har bodd på samme plass. I diskusjonsdelen går jeg nærmere inn på hvordan dette kan føre til en ond sirkel, hvor gjennomflyttingen resulterer i at ingen beboere rekker å oppnå denne tilhørigheten, før de flytter videre.

4.4.2. En mellomstasjon før den virkelige boligdrømmen

I forlengelsen av narrativet jeg til nå har bygget opp, med en bydel preget av gjennomtrekk og lav tilhørighet, vil jeg her trekke frem småbarnsforeldrenes tanker om bosituasjonen på Tempe-Sorgenfri:

Og så har du sånne som meg, som bare bor her mens vi venter på å kjøpe et annet sted. Men det er jo dyrt å kjøpe selv, da. Og når du har barn kan du ikke bare kjøpe et sted, du må jo tenke på skole og sånt. Men de jeg har kontakt med er akkurat samme som meg. De venter, de vil ikke være her resten av livet, liksom. Så mitt inntrykk er at for mange av oss litt yngre, hvert fall, så blir dette sett på som en mellomstasjon. Vi vil liksom videre, da. Hadde jeg vært millionær hadde ikke dette vært førstevalget, nei. (Iselin)

Vi ser ikke for oss å bo her i mange år fremover, nei. Vi tenker vel egentlig at vi skal flytte litt lenger unna her, da. Enten opp til Nidarvoll eller Utleira, kanskje. Der er det litt mindre sentralt, på en måte. Litt roligere. Og så er det nærmere idrettsanlegg, mindre trafikk og sånt. Og så har vi inntrykk av at det skjer mer aktivitet der. Mer liv. (Ingvild)

Det er åpenbart at det ikke er førstevalget til Iselin å bo her med ungene sine. Hun sier også at det ikke bare gjelder henne selv, men også mange av de andre, litt yngre voksne hun kjenner i

området. Både Ingvild og Iselin bekrefter langt på vei fortellingen om en bydel som sliter med å opprettholde stabilitet. De har begge hørt positive ting om andre områder, både for seg selv og for barna. Resultatet er at blir de fristet til å etablere seg i andre områder enn Tempe-Sorgenfri.

4.4.3. Tempe og Sorgenfri, ikke Tempe-Sorgenfri

Altså, du kommer ikke unna den biten at den åra til E6 går midt gjennom området, da. Jeg håper de får fjerna den. Det er en del trafikk altså. Og støv. Og trafikken, den går på natta også. Så den går døgnet rundt. De helvetes motorsyklene også vet du, de bråker. Men altså, det kommer jo aldri til å bli gjort noe med. Den trafikkdelen kunne gjerne vært litt krympet. (Kåre)

Kåre setter her ord på kanskje det mest innlysende aspektet ved bydelen Tempe-Sorgenfri, nemlig at hovedåra mellom E6 og midtbyen skjærer midt igjennom den. En ting er trafikken som oppstår og alt støyet som følger med den. En annen ting, som også er av mer sosiologisk interesse, er hvordan dette preger beboernes tilhørighet og stedsidentitet. Flere av informantene opplyser at de ser på Tempe og Sorgenfri som to forskjellige områder, og hvor det bor forskjellig type folk på hver sin side av hovedveien. Eirik opplever at det bor flere etablerte familier, studenter og yngre par på Sorgenfri-siden og oppover mot Nardo, mens på Tempe-siden domineres inntrykket av høyblokkene med eldre og innvandrergupper. Han sier også at det virker som to forskjellige bydeler når du går over hovedveien. Flere sliter med å se at Tempe og Sorgenfri er én og samme bydel:

Og så føler jeg at det er forskjell på Tempe og Sorgenfri, da. Jeg tenker ikke at jeg bor på Tempe, jeg bor på Sorgenfri, hehe. For når jeg tenker Sorgenfri, så er det på den siden av hovedveien som er mot Nardo, mens Tempe er liksom de høyblokkene, Tempeblokkene. Jeg føler at Tempe lenge har hatt et litt sånt rykte, at det er mange som går på sosialtrygd, og som ikke har jobb, og barn som vokser opp i litt andre kår, da. (Ingvild)

For Ingvild er det ikke naturlig å si at hun bor på Tempe-Sorgenfri. I hennes øyne bor hun på Sorgenfri, og ikke noe mer enn det. Hovedveien oppleves som et skille, hvor omdømmet på Sorgenfri-siden oppleves mer positivt enn Tempe. Ifølge Ingvild blir Sorgenfri ofte tatt med i samme åndedrag som Nardo, og dermed oppfattes som et penere boligstrøk. Tempe, på den andre siden, blir i større grad omtalt i forbindelse med lavinntektsfamilier og personer som går på sosialtrygd. Iselin stemmer i:

Jeg føler nesten at høyblokkene på Tempe er en egen bydel. Jeg tenker aldri over hva som skjer på den andre siden av hovedveien. Når det er noe i mediene, så er det alltid i området rundt blokkene, der er det jo alltid noe greier. Det er litt rart at Tempe og Sorgenfri skal bli omtalt som én. Det er jo alltid blokkene det er bilde av. [...] Hvis jeg i det hele tatt er på andre siden av hovedveien, så er det i så fall så bare for å kjøre gjennom, hehe. Det er jo ikke noe annet, egentlig. (Iselin)

Det er interessant hvordan Iselin opplever at det kun er Tempe som blir omtalt i avisen, og aldri noe om Sorgenfri. Hvis området først blir omtalt, er det ofte med en negativ ladning. For hennes del synes hun det er rart at Tempe og Sorgenfri skal bli omtalt som én bydel, når kommunen nå skal i gang med en områdesatsing de neste årene. Trondheim kommune kastet som nevnt lys over hvordan hovedåra mellom E6 og Trondheim sentrum kan fungere som en trafikal barriere for området (Trondheim Kommune, 2021b). Eirik forteller om manglende alternativer for å krysse den:

Hvis du går ut ved der jeg kommer fra, det er vel ved Bratsbergveien-busstoppet ca. Da må du enten helt ned og under veien borte ved Valøyveien da, eller så må du opp og forbi Bratsberg. Så hvis du skal til Coop Extra på Tempe, så er det jo kjempeomveier. Og så er det veldig mange da, som bare går over veien der, og det er jo en hovedvei med høy fartsgrense liksom, så det er jo litt sktetchy. Men folk gjør det hele veien liksom, fordi det er så lange omveier å gå da. (Eirik)

Det beskrives som kjempeomveier å gå over til den ene siden fra den andre. Eirik uttaler at han sjeldent oppsøker den siden av hovedveien han ikke bor på selv. Det samme gjelder Kasper, som i tillegg hevder at flere kvier seg for å bruke undergangen, da den kan oppleves litt mørk og skummel. At ingen av informantene ser noen særlig grunn til å ferdes på den andre siden av hovedveien av der de bor selv, viser at det er lite interaksjonspåskudd på begge sider. Beboerne opplever at de har få eller ingen grunner til å oppsøke den andre delen av egen bydel. Hvis de først kunne tenke seg å ta en tur over veien, kan få og kronglete krysningsalternativer være nok til at for eksempel Eirik velger å ikke ta turen, selv om han er på jakt etter gode mattilbud.

Gjennom analysen har jeg tatt for meg hvordan beboere i Tempe-Sorgenfri opplever bydelens omdømme, uttrykk, møteplasser, grøntarealer og fellesskap. En gjenganger i alle temaer er at det skjer lite aktivitet i bydelen, og mange drar til andre områder i Trondheim for å oppsøke natur, trening eller andre kulturaktiviteter, i mangel på tilbud og møteplasser i eget nærmiljø. Et sentralt empirisk funn er også hvordan mange beboere opplever en lav grad av stedstilhørighet, gjerne som følge av lite sosiale relasjoner, lav fellesskapsfølelse eller et

korttidsperspektiv på bostedet. I neste kapittel diskuterer jeg disse empiriske funnene i lys av teoretiske perspektiver og tidligere forskning tidligere presentert.

5. Diskusjon

I det følgende kapittelet diskuterer jeg masteroppgavens overordnede problemstilling om hvordan fellesskap og stedstilørighet kan forstås blant beboere på Tempe-Sorgenfri. Til å gjøre dette baserer jeg meg på de teoretiske perspektivene presentert tidligere, og bruker dem for å belyse de empiriske funnene presentert i analysen. Kapittelet er videre delt inn i tre underkapitler, basert på de innledende forskningsspørsmålene. Dette lar meg diskutere (1) det fysiske miljøet som en barriere for sosial aktivitet, (2) hvordan stedstilørighet og sosiale nettverk påvirker beboernes reaksjon i møtet med nærmiljøets stigmatisering og (3) forholdet mellom et innenfra- og utenfraperspektiv på hvordan bydelen oppleves. I forlengelsen av å svare på oppgavens overordnede problemstilling, presenterer jeg min ambisjon om konseptuell generalisering, gjennom utviklingen av tre posisjoner i møte med eget bosteds stigmatisering: *den likegyldige*, *den fornærmede* og *den motstandsdyktige*.

5.1. Det fysiske miljøet som en barriere for sosial aktivitet

Gjennom arbeidet med analysen, kommer det frem hvordan beboerne sjeldent forholder seg til sine medbeboere, men holder seg for det meste for seg selv. I utviklingen av begrepet interaksjonspåskudd, argumenterer Henriksen og Tjora (2014) for hvordan naboer trenger et påskudd, en grunn, til å interagere med hverandre. Fra teorikapittelet ble dugnad trukket frem som et eksempel på interaksjonspåskudd i nærmiljøet (Sørhaug, 1996). Fra informantene kommer det frem hvordan det på dugnader «bare er å få jobben gjort», uten noe særlig prat beboerne imellom. Videre trekkes det frem hvordan vaktmestertjenester sørger for at det er lite behov for dugnad. Selv om de er effektive og bidrar til at det er lett å bo der, bidrar det også til færre påskudd for beboerne å hjelpe hverandre.

I forlengelsen av mangel på interaksjonspåskudd, kan vi se hvordan bydelen preges av få parker og andre møteplasser. Passiare soner blir definert som et område hvor man kan oppholde seg over både korte og lengre perioder, gjerne med fysiske lokasjoner som oppfordrer til kontakt med andre mennesker (Tjora, 2016). Fra analysen kan vi se hvordan informantene nesten ikke kan komme på steder hvor de kan henge med venner i nærmiljøet. De drar heller til Lade, Sluppen eller Utleira hvis de skal finne på noe med andre. I tillegg sliter enkelte informanter med å finne en god plass å være ute på en finværsdag, og småbarnsfamiliene etterlyser flere grønne områder de kan slippe løs barna sine, uten frykt for trafikken. Med andre ord er det utfordrende å identifisere noe vi kan kalle for passiare soner i

bydelen. Samtidig vises det tendenser til en utvikling på Sorgenfri, med etablering av to dagligvarebutikker og to restauranter. Butikker og kaféer er noe som kan defineres som passiare soner, som bidrar til at mennesker bruker mer tid ute blant folk (Tjora, 2016). Det er fort gjort å havne i lett passiar når du møter naboen mellom hyllene på Kiwi. Som flere informanter påpekte, etterlyses det både behov og ønske om en videre utvikling av en slags handelsgate, hvor det trekkes frem at det vil heve områdets attraktivitet og uttrykk.

Det er lite ved de fysiske elementene ellers i bydelen som legger til rette for uorganisert aktivitet. Et poeng kan være at det legges for mye vekt på at organisert aktivitet nede ved Tempebanen skal stå for sosialiseringen i bydelen. Fotballbaner, med sin store, grønne overflate og tilhørende liv og aktiviteter, er noe som kan bidra til et inntrykk av et yrende liv. Her vil jeg problematisere hvordan fotballbanen på Tempe ligger noe gjemt nede ved elva. Selv om det skjer mye aktivitet der nede, kan det være en konsekvens at folk ikke får med seg det som skjer. Som informanten Edvin var inne på, visste han ikke at det eksisterte en fotballbane i området før han flyttet dit, selv om han er oppvokst i Trondheimsområdet og har kjørt forbi Tempe-Sorgenfri mange ganger. Hvis vi ser tilbake til hvordan informantene også ser et uutnyttet potensiale i Nidelvstien, kan vi identifisere en annen fasilitet ved Tempe-Sorgenfri som i utgangspunktet kan sørge for et innbydende uttrykk, men som likevel ligger noe gjemt, og ikke påvirker bydelens helhetsuttrykk.

Ved hjelp av Gehls (2010) betraktninger av myke kanter, vil jeg trekke frem hvordan fotball- eller idrettsbaner oppfordrer til aktivitet mellom beboerne, og som gir mennesker i forbifarten en grunn til å gå saktere og ta inn inntrykkene. I forlengelsen av dette, kan vi se hvordan informantene opplever at uttrykket til Tempe-Sorgenfri domineres av asfalt og slitte bygninger. Som belyst i analysen, trekkes den store bussparkeringen frem som et element som tar mye av førsteinntrykket til bydelen. Det området som kunne vært et naturlig møtepunkt mellom Tempe og Sorgenfri, er istedenfor en stor asfaltflekk reservert for bussparkeringer. Jeg vil hevde at store mengder asfalt og parkeringer kan defineres som harde kanter, fordi det avviser interaksjoner og vil føre til at mennesker vil gå forbi området i høy fart (Gehl, 2010). Hver enkelt beboers inntrykk av eget nærmiljøet preges i stor grad av de fysiske utformingene som er til stede (Tjora et al., 2012). Her kommer jeg ikke utenom en tanke om hvordan inntrykket av bydelen hadde vært annerledes dersom idrettsbanene og bussparkeringen hadde byttet plass. Da ville førsteinntrykket, som ifølge beboerne domineres av asfalt, heller bestå av grønne områder og aktive mennesker. Slik situasjonen er nå, virker ikke mye av det fysiske

miljøet på Tempe-Sorgenfri som en tilrettelegger for sosial interaksjon, men heller som en barriere.

5.2. Posisjonering av beboeres reaksjon på nærmiljøets stigmatisering

Som empirien avdekker, opplever flere av informantene at Adressa bidrar til å sette et negativt stempel over Tempe-Sorgenfri. Området blir ofte knyttet til lavinntektsfamilier, personer på sosialtrygd, utfordringer med innvandring og generelt lav trivsel og sosialt engasjement. Når kommunen i tillegg identifiserer området som et sted med behov for områdesatsing, kan det videre bekrefte områdets rykte som et avvik fra normalen. I tråd med Goffman (2009) og Wacquant (2008), kan vi dermed hevde at Tempe-Sorgenfri er utsatt for stigmatisering i det offentlige rom. I dette underkapittelet presenterer jeg min ambisjon om konseptuell generalisering. I den forbindelse har jeg hevet blikket, og fundert over hvordan oppgaven kan være samfunnsmessig relevant utover min enkelte case (Halkier, 2011; Tjora, 2017, s. 246). Resultatet er at jeg har utviklet en typologisering med tre posisjoner, tilknyttet hvordan beboere i et stigmatisert område reagerer på nærmiljøets nedvurdering:

Tabell 2: Posisjoner i møte med territoriell stigmatisering

	Den likegyldige	Den fornærmede	Den motstandsdyktige
Holdning	Stiller seg nøytral til nedvurderingen	Blir flau over eget bosted	Reagerer aktivt mot nedvurderingen
Tilhørighet	Lav grad av stedstilhørighet	Moderat/høy grad av stedstilhørighet	Høy grad av stedstilhørighet
Tidshorisont	Korttidsperspektiv på bosted	Korttids- eller langtidsperspektiv på bosted	Langtidsperspektiv på bosted
Relasjoner	Lav grad av formelle og uformelle relasjoner	Moderat grad av formelle og uformelle relasjoner	Høy grad av formelle og uformelle relasjoner
Eksempel	Studenter og andre som hovedsakelig er ute et sentralt og lettvent sted å bo	Foreldre på Tempe-Sorgenfri og i Groruddalen	Bydelsfelleskapet på Svartlamon og gutter som «leker ghetto» i Groruddalen

I forlengelsen av Webers (1949) ideal-typologisering og Halkiers (2011) argumentasjoner vil jeg påpeke hvordan disse posisjonene ikke speiler virkeligheten, og en informant vil ikke nødvendigvis passe inn under kun én posisjon. Konseptet kan bli sett på som et heuristisk verktøy som kan bidra til å forklare hvordan beboere reagerer på territoriell stigmatisering. Typologiseringen et resultat av min abduktive tilnærming. Særlig har Wacquant (2008) med begrepet territoriell stigmatisering vært sentral. For å eksemplifisere min stegvis-deduktive induktive metode, var det først etter en systematisk og induktiv bearbeidelse av empirien at jeg ble bevisst på hvordan Wacquants (2008) betraktninger egnet seg godt til å belyse oppgavens funn. I et fruktbart samspill mellom egen empiri, Wacquant (2008) og tidligere forskning i Norge, her representert ved Hammer et al. (2020) og Rosten (2017), klarte jeg å identifisere tre ulike reaksjoner på eget nærmiljøets stigmatisering.

5.2.1. Den likegyldige

Med likegyldig sikter jeg her til beboere som ikke føler særlig tilhørighet til bostedet sitt, og som dermed vil bry seg i liten grad om områdets nedvurderinger. Ofte vil de ha et korttidsperspektiv på bosted, ved å se på området som en mellomstasjon i livets gang. Som regel vil de også ha lav grad av formelle og uformelle relasjoner i nærmiljøet. Denne typen beboer tåler den territorielle stigmatiseringen, fordi de har en visshet om at de bare bor der for en periode i livet, og skal videre uansett. Den største forskjellen fra bidragene til Hammer et al. (2020), Rosten (2017) og masteroppgavens eget empiriske grunnlag, er mangelen på stedstilhørighet hos flere av innbyggerne på Tempe-Sorgenfri. Mens beboerne i Groruddalen og Svartlamon enten gjorde opprør mot, ble flaue av eller stolte av områdets rufsete rykte, virker det på Tempe-Sorgenfri som at mange stiller seg nøytrale. Som Wacquant (2008) var inne på, vil livssituasjon, alder og hvor lenge du har bodd en plass påvirke hvordan du reagerer på diskrediteringen av bostedet ditt. Flere av informantene berettet om en livssituasjon der de satte pris på å bo lettvent og sentralt, uten videre forpliktelser til nærmiljøet. For dem var det det samme hva andre folk måtte mene eller skrive om bydelen. Så lenge de hadde lettvente boforhold, var de fornøyde. Selv om deres eget nærmiljø ble nedvurdert i mediene, hadde de ikke nok tilhørighet til området til å ta seg nær av det.

For å forstå den lave stedstilhørigheten fra et sosiologisk perspektiv, vil jeg knytte den opp mot bydelens mangel på samhold, fellesskap og sosiale relasjoner. I sine studier av moderne amerikanske forsteder, konkluderte Putnam (2000) med at sosial kapital har sunket blant beboerne. Dersom noen opplever mangel på formelle og uformelle relasjoner, vil det bidra til

tap av motivasjon til egen deltakelse og engasjement (Putnam, 2000). Empirien avdekker at det er lite samhold og engasjement blant beboerne på Tempe-Sorgenfri. Det er få, om noen, som kjemper bydelens saker. De fleste av informantene opplever en situasjon der de ikke forholder seg til hvem som bor i nabohuset eller naboleiligheten. Med andre ord kan vi si at mange opplever mangel på både formelle og uformelle nettverk, og dermed en lav, lokal sosial kapital. Som tittelen på masteroppgaven indikerer, er det mange beboere som ikke forholder seg til noe annet enn egen gateadresse.

Her vil jeg kaste lys over konsekvensene av Tempe-Sorgenfris store leieandel på 74 % (Trondheim Kommune, 2021b). Informantene beskriver en situasjon der de så vidt rekker å etablere en relasjon til naboene, før de flytter videre. Flere trekker frem hvordan de tror dette aspektet hadde vært annerledes dersom flere hadde eid bolig. Da vil beboerne legge igjen mer innsats og engasjement i lokalmiljø, som igjen fører til at flere utvikler relasjon til hverandre. Dermed øker også sannsynligheten for en økende følelse av fellesskap, samhold og tilhørighet blant innbyggerne (Putnam, 2000). Når det til stadighet kommer nye tilflyttere til bydelen, kan det oppstå en situasjon med flere *fremmede*. I lys av den simmelske analysen, vil det bety at flere beboere opplever en situasjon hvor de er tilknyttet til et sted, men ikke tilknyttet sosiale relasjoner og nettverk (Simmel, 1950). I forlengelsen av min bruk av begrepet sosial bærekraft, kan vi her se hvordan bomiljøet på Tempe-Sorgenfri *ikke* er preget av stabilitet. Her vil jeg videre belyse den store variasjon av samfunnsgrupper i bydelen. Det finnes både mange studenter, eldre og nyetablerte innvandrerfamilier (Trondheim Kommune, 2021b). Klassisk sett kan det tenkes at dette er tre samfunnsgrupper som i det daglige vil forholde seg til hverandre i liten grad. Uten sosiale relasjoner, vil det også være utfordrende å skape fellesskap og samhold (Putnam, 2000).

Videre vil jeg påpeke en sammenheng mellom mine empiriske funn og teorier rundt den norske boligkarrieren, og drømmen om å eie sin egen bolig (Tjora et al., 2012). Det å eie sin egen bolig er en del av den norske boligdrømmen, og mange vil flytte dersom de føler at gevinsten av å bo et nytt sted er større enn belastningen det er å flytte fra nåværende sted (Tjora et al., 2012, s. 147). Som vi kunne se i analysen, ble det påpekt hvordan informantene opplevde at folk bodde på Tempe-Sorgenfri i påvente av å flytte videre til et nytt sted. Ordet mellomstasjon ble brukt for å forklare hvordan flere av informantene så for seg å flytte et annet sted, så fort de fikk tid og anledning til det. Beskrivelsen egner seg godt i samspill med teorien om boligkarrieren som et stigespill (Tjora et al., 2012). Flere blir stående på samme

felt av ulike grunner, men er stadig på jakt etter muligheter til å flytte seg oppover i boligstigen. I forlengelsen av fortellingen om at beboerne vil oppnå en sterkere følelse av stedstilhørighet desto lenger de bor på samme sted, kan vi her identifisere et paradoks. Når bydelen sliter med mye gjennomflyttinger og ustabil bomiljø, risikerer området derfor å havne i en ond sirkel med en selvforsterkende tendens. Hvis ingen rekker å bo der lenge nok til å bygge opp en sterk tilhørighet, vil de etter hvert se etter muligheter for å fortsette boligkarrieren et annet sted. Konsekvensen blir at et fåtall beboere opplever nok tilhørighet til å utvise lokalt engasjement og deltakelse.

5.2.2. Den fornærmede

Med *den fornærmede* menes det beboere som opplever å bli flau eller skamfulle over eget bosted, som følge av områdets dårlige rykte. I motsetning til posisjonen *den likegyldige*, har den fornærmede en høyere grad av stedstilhørighet og sosiale relasjoner tilknyttet nærmiljøet. Ved hjelp av begrepet territoriell stigmatisering, kan vi her identifisere hvordan blant annet informanten Ingvild opplever å være flau over å bo på Tempe-Sorgenfri (Wacquant, 2008). For henne blir eget bosted en kilde for å bli stigmatisert. Hun er redd for at bekjente skal lese i avisa at Tempe-Sorgenfri blir ansett som et fattigstrøk, og dermed tenke at hennes familie sliter økonomisk. Selv om det i realiteten ikke stemmer med hennes situasjon, lar hun seg påvirke av områdets diskreditering, og det går utover hennes selvfølelse (Wacquant, 2008). Det fremheves blant informantene at selv om de observerer og hører om et negativt stempel på bydelen, så stemmer det ikke overens med deres opplevde virkelighet. Fra Wacquants (2008) tanker rundt territoriell stigmatisering, kan vi her identifisere at når et samfunnsskapt omdømme blir institusjonalisert gjennom mediene og i politikken, så vil fordommene sitte dypt, uavhengig av innbyggernes egne erfaringer.

I forlengelsen av tidligere betraktninger rundt hvordan mange informanter ser på Tempe-Sorgenfri som et midlertidig bosted, blir det mulig å identifisere hvordan den territorielle stigmatiseringen kan ha en forsterkende tendens på fraflyttingen. Dersom vi etablerer en ide at om den norske boligdrømmen er noe de fleste nordmenn agerer etter, kan det sies at det å eie eget bosted, gjerne i et velrennomert strøk, blir ansett som normalen (Tjora et al., 2012). Det å ikke eie eget bosted i et velrennomert strøk blir dermed utenfor normalen. Goffman (2009) argumenterer for hvordan de utenfor normalen har et ønske om å passe inn i det som av majoriteten oppfatter som normalen. Med utgangspunkt i Goffman (2009), vil jeg argumentere for at vi kjenner igjen elementer hvor de stigmatiserte, altså beboerne på Tempe-

Sorgenfri, har et ønske om å passe inn i den etablerte normalen. Slik situasjonen er nå, vil *den fornærmede* på Tempe-Sorgenfri ikke føle å passe inn i bolignormen. Løsningen blir dermed å se etter andre områder å flytte til. En konsekvens kan dermed være at sannsynligheten øker for at beboere med en viss grad av stedstilhørighet vil flytte på seg. Her er det videre interessant hvordan informanten Kasper opplever at boligannonsene på finn.no heller vil kalle området for Lerkendal enn Tempe. Dersom boligprisene er billigere på Tempe enn andre sentrumsnære områder i Trondheim, kan det ha en tvetydig effekt. På den ene siden kan det bidra til å hjelpe unge voksne i etableringsfasen inn på boligmarkedet. På den andre siden kan det bli en selvforsterkende tendens, hvor folk kan tenke at det er et billig sted å bo fordi det blir sett på som et dårlig sted å bo.

5.2.3. Den motstandsdyktige

Den siste posisjonen, *den motstandsdyktige*, representerer beboere som aktivt reagerer i møte med territoriell stigmatisering. Denne reaksjonen kan variere fra å yte aktiv motstand mot stigmatiseringen, til å omfavne den. Førstnevnte kan eksemplifiseres gjennom bydelen Svartlamon i Trondheim. Både Tempe-Sorgenfri og Svartlamon er preget av mye utleie, men mens det på Tempe-Sorgenfri er lite tilhørighet å spore, ble det oppdaget et yrende fellesskap på Svartlamon (Hammer et al., 2020). Forskjellen mellom Svartlamon og Tempe-Sorgenfri bør ses i lys av førstnevntes historie. Svartlamon er et resultat av mange års felles kamp mot kommunen, og det er mange som aktivt har valgt å leie der, nettopp fordi de slipper å bruke tid på å eie et eget sted, og heller bruke tiden sin på fellesskapet (Hammer et al., 2020). På Tempe-Sorgenfri derimot, kan vi identifisere beboere som bor der mer som et resultat av tilfeldigheter, og som like gjerne kunne tenke seg å bo en annen plass. Som tidligere påpekt, blir resultatet at det er få innbyggere på Tempe-Sorgenfri som kjemper bydelens saker. Sammenlignet med Svartlamon, kan vi si at det i så måte er en stille bydel.

Når det gjelder Rostens (2017) analyse av hvordan minoritetsgutter i Groruddalen reagerte på områdets diskreditering, fant hun hvordan de nærmest omfavnet den. I stedet for å bli flaue over områdets rufsete rykte, ble de stolte av det, tok det eierskap til det og «lekte» at de bodde i en ghetto. Oppsummert kan vi si at *den motstandsdyktige* opplever en høy grad av stedstilhørighet, og vil i møtet med territoriell stigmatisering føle et behovet for å reagere på en aktiv måte. Hammer et al. (2020) viser hvordan noen reagerer med å styrke fellesskapet og samholdet med sine medbeboere, mens Rosten (2017) viser hvordan noen tar eierskap til det. Felles for begge tilfeller er at de har tilknytning til et sosialt fellesskap i nærmiljøet. Funnene

er i tråd med Putnams (2000) betraktninger, nemlig at innbyggere får større motivasjon til å vise engasjement for lokalmiljøet dersom de føler en tilhørighet til et fellesskap. Noe av forklaringen på hvorfor jeg ikke har identifisert noen innenfor denne posisjonen på Tempe-Sorgenfri, kan nettopp være mangelen på fellesskap og sosiale nettverk som mange beboere opplever.

5.3. Forholdet mellom et innenfra- og utenfraperspektiv

Når jeg frem til nå har diskutert ulike sosiologiske betraktninger rundt beboernes erfaringer om egen bydel, vil jeg her se på hvordan områdeløft som metode kan påvirke bydelen. Jeg ønsker å problematisere hvordan Tempe-Sorgenfri blir behandlet som én og samme bydel. Er det en naturlig sammenslåing, eller er det et resultat av styring ovenfra? Mine empiriske funn belyser hvordan beboerne ser på Tempe og Sorgenfri som to ulike områder, med ulik bebyggelse og ulik sammensetning av folk. Særlig oppleves hovedåra til E6 som en trafikal barriere, hvor flere av beboerne ikke forholder seg til den andre siden av hovedveien enn der de bor selv. Basert på masteroppgavens empiriske grunnlag, vil jeg hevde at innbyggerne på Tempe-Sorgenfri ikke ser meningen med å omtale bydelen som nettopp én bydel. Når kommunen og mediene derimot behandler området som om det var det, kan vi her identifisere motsetninger mellom dominerende ideer ovenfra og beboernes levde virkelighet (Rørtveit, 2019).

Samtidig vil jeg poengtere at kommunens (2021b) bekymringer angående bydelens trafikale løsninger stemmer godt overens med masteroppgavens empiriske funn. Dette gjelder for det første opplevelsen om hovedveien som en trafikal barriere, som i stor grad forhindrer tilhørighet med området på den andre siden av veien av der informantene selv bor. For det andre samsvarer det med hvordan flere informanter trekker frem andelen asfalt og store bussparkeringer som et hinder for et innbydende nærmiljø. Det gjelder både i form av at det er lite attraktivt å gå turer i eget område, men det gir også et inntrykk av harde kanter som ikke oppfordrer til interaksjoner mellom innbyggerne (Gehl, 2010). Det kan dermed tyde på at det er elementer som både politikerne og innbyggerne har interesse av å forbedre. I så fall kan vi her se at et innenfra- og utenfraperspektiv deler samme syn, noe som kan legge til rette for mer fruktbare forhold for de som skal jobbe med områdesatsingen (Rørtveit, 2019).

6. Avsluttende refleksjon

Gjennom min kvalitative og fenomenologiske tilnærming, har jeg undersøkt hvordan beboeres erfaringer rundt fellesskap og stedstilhørighet på Tempe-Sorgenfri kan forstås fra et sosiologisk perspektiv. Gjennom dybdeintervju med ni beboere og ved hjelp av empirinær koding, har jeg identifisert hvordan mange beboere opplever lav tilhørighet, lite samhold og lite aktivitet med sine medbeboere. Verdien av den sosiologiske analysen av Tempe-Sorgenfri som bydel, er at jeg ved hjelp av teoretiske perspektiver og tidligere forskning kan forklare hvordan tilhørighet, fellesskapsfølelse og sosiale nettverk henger sammen og påvirker hverandre. Mer av det ene vil føre til mer av det andre, og dersom en beboer opplever høy grad av tilhørighet, fellesskap og sosiale relasjoner, vil vedkommende også oppleve en større motivasjon til å utvise engasjement og deltakelse i nærmiljøet. Slik det er nå, avdekker masteroppgavens empiriske grunnlag en situasjon der mange beboere opplever lite motivasjon til lokal deltakelse.

Ved å forankre det empiriske grunnlaget i teoretiske perspektiver og tidligere forskning har det vært mulig å forklare den lave stedstilhørigheten på Tempe-Sorgenfri gjennom aspekter som fysiske fasiliteter og korttidsperspektiver på bosted. Bydelens uttrykk domineres av store asfaltområder og mangel på grønne områder, som fører til få passiare soner som oppfordrer til spontane eller planlagte interaksjoner. I forlengelsen av det fruktbare samspillet mellom teori og empiri, ble det mulig å utvikle en typologi som omhandler beboeres generelle reaksjoner i møte med territoriell stigmatisering. *Den likegyldige* har lav grad av tilhørighet, og bryr seg ikke med stigmatiseringen fordi den ser på bostedet som midlertidig. *Den fornærmede* blir flau over egen adresse som følge av områdets diskreditering, mens *den motstandsdyktige* opplever så stor grad av stedstilhørighet at den vil reagere aktivt mot stigmatiseringen.

I oppgaven har jeg også problematisert en motsetning mellom et innenfra- og utenfraperspektiv på Tempe-Sorgenfri. Mens informantene opplever Tempe og Sorgenfri som to ulike områder, blir bydelen omtalt som én i den offentlige fortellingen, her representert gjennom kommunens og lokalavisenes presentasjon. De neste årene blir det interessant å se hvordan dette utspiller seg, og om områdesatsingen klarer å bidra til en utvikling av å gjøre Tempe-Sorgenfri til en samlet bydel i praksis, og ikke bare på papiret. En tanke som har slått meg, er hvordan bydelen kunne blomstret dersom hovedveien og den store bussparkeringen hadde blitt erstattet av grønne, frodige områder.

Oppgavens empiriske grunnlag har tatt utgangspunkt i dybdeintervjuer med småbarnsforeldre, eldre og unge voksne uten barn. For å videreutvikle eller teste mine konsepter, kunne det vært interessant å bruke en annen type utvalg eller metode. Som tidligere nevnt, lyktes jeg ikke med å rekruttere foreldre til ungdommer eller beboere med minoritetsbakgrunn. Til videre forskning hadde det derfor vært interessant å se om en annen type utvalg hadde gitt andre svar enn mitt empiriske grunnlaget gir uttrykk for. Dette gjelder særlig hvordan bydelen Tempe-Sorgenfri oppleves for beboerne. Når det gjelder samfunnet mer generelt, vil jeg trekke frem hvordan jeg i min abduktive utvikling av konseptuell generalisering ikke bare baserer meg på egen empiri, men også lar teoretiske perspektiver og tidligere forskning innvirke. Summen av dette utgjør flere typer metoder og utvalg, som gjør at jeg vil argumentere for at konseptualiseringen vil være relevant i lignende studier og for tiltak i lignende bydeler i fremtiden.

Litteraturliste

- Abrahamson, M. (2014). *Urban Sociology*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Atkinson, P. (2015). *For Ethnograophy*. London: Sage.
- Berger, P. L. & Luckmann, T. (1966). *Den samfunnskapte virkelighet*. Oslo: Fagbokforlaget.
- Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. *Cultural theory: An anthology, 1*, 81-93.
- Bourdieu, P. (2002). *Distinksjonen : en sosiologisk kritikk av dømmekraften*. Oslo: De norske bokklubbene.
- Gehl, J. (2010). *Byer for mennesker*. København: Bogværket.
- Goffman, E. (2009). *Stigma: Om Afvigerens Sociale Identitet* (2. udg. utg.). Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Halkier, B. (2011). Methodological practicalities in analytical generalization. *Qualitative inquiry, 17*(9), 787-797.
- Hammer, M. E. S., Henriksen, I. M. & Tjora, A. (2020). Bydelsfelleskapets langsomhet: Langvarig midlertidighet og samskaping som inkluderende boligpolitikk. *Tidsskrift for boligforskning, 3*(2), 148-163.
- Hammersley, M. (2017). Interview data: a qualified defence against the radical critique. *Qualitative Research, 17*(2), 173-186.
- Henriksen, I. M. & Tjora, A. (2014). Interaction pretext: Experiences of community in the urban neighbourhood. *Urban Studies, 51*(10), 2111-2124.
- Jensen, S. Q. & Christensen, A.-D. (2012). Territorial stigmatization and local belonging: A study of the Danish neighbourhood Aalborg East. *City, 16*(1-2), 74-92.
- Kusenbach, M. (2003). Street phenomenology: The go-along as ethnographic research tool. *Ethnography, 4*(3), 455-485.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). Det kvalitative forskningsintervju. *Gyldendal Akademisk*.
- Nidelv IL. (2022). Samspill i egen bydel. Hentet fra <https://www.nidelvil.no/portal/arego/club/561/news/9444614>
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community* Simon and schuster.
- Rabås, K. (2021). Saupstad/Kolstad kan bli Norges mest attraktive sted i 2021. *Adresseavisen*. Hentet fra <https://www.adressa.no/nyheter/trondheim/2021/05/21/SaupstadKolstad-kan-bli-Norges-mest-attraktive-sted-i-2021-24000938.ece>
- Roer-Strier, D. & Sands, R. G. (2015). Moving beyond the 'official story': When 'others' meet in a qualitative interview. *Qualitative Research, 15*(2), 251-268.

- Rosten, M. G. (2017). Territoriell stigmatisering og gutter som «leker getto» i Groruddalen. *Norsk sosiologisk tidsskrift*, 1(1), 53-70.
- Roulston, K. (2010). Considering quality in qualitative interviewing. *Qualitative Research*, 10(2), 199-228.
- Rørtveit, H. N. (2019). Drabantbyen som problem: Områdeløft møter beboere på Saupstad-Kolstad i Trondheim. I A. Tjora & I. M. Henriksen (Red.), *Bysamfunn*. Oslo: Universitetsforlaget
- Schmidt, L. (2014). Kompakt by, bokkvalitet og sosial bærekraft.
- Schutz, A. (1970). *On phenomenology and social relations: Selected writings*. Chicago: University of Chicago Press.
- Silverman, D. (2017). How was it for you? The Interview Society and the irresistible rise of the (poorly analyzed) interview. *Qualitative Research*, 17(2), 144-158.
- Simmel, G. (1950). The stranger. *The Sociology of Georg Simmel*, 402, 408.
- Sørhaug, T. (1996). *Fornuftens fantasier: antropologiske essays om moderne livsformer*. Universitetsforlaget Oslo.
- Tavory, I. & Timmermans, S. (2014). *Abductive Analysis: Theorizing Qualitative Research*. Chicago: University of Chicago Press.
- Timmermans, S. & Tavory, I. (2012). Theory construction in qualitative research: From grounded theory to abductive analysis. *Sociological theory*, 30(3), 167-186.
- Tjora, A. (2016). Passiare fellesskap. *Plan*, 48(1), 46-51.
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Tjora, A. (2018). *Hva er fellesskap?*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Tjora, A., Henriksen, I. M., Fjærli, T. & Grønning, I. (2012). *Sammen i byen : en sosiologisk analyse av urbane naboskap, nærmiljø og boligens betydning*. Trondheim: Tapir akademisk forl.
- Trondheim Kommune. (2021a). Levekår og folkehelse i Trondheim kommune 2021. Hentet fra <https://sites.google.com/trondheim.kommune.no/levekår-og-folkehelse/innledning>
- Trondheim Kommune. (2021b). Saksprotokoll: valg av nye områder for områdesatsing i Trondheim. Trondheim kommune.
- Tönnies, F. (1887). *Community and Civil Society*. Oversatt fra tysk til engelsk av Harris, J. & Hollis, M. (2001). Cambridge: Cambridge University Press.
- Wacquant, L. (2008). *Urban Outcasts: A Comparative Sociology of Advanced Marginality*. Cambridge: Polity Press.

Wacquant, L., Slater, T. & Pereira, V. B. (2014). Territorial stigmatization in action. *Environment and planning A*, 46(6), 1270-1280.

Weber, M. (1949). *The methodology of the social sciences*. New York: Free Press.

Aarvåg, K.-A. (2021). Nytt område i Trondheim har skutt frem som taper i levekårsundersøkelsen. *Adresseavisen*. Hentet fra <https://www.adressa.no/pluss/nyheter/2021/09/24/Nytt-omr%C3%A5de-i-Trondheim-har-skutt-frem-som-taper-i-levek%C3%A5rsunders%C3%B8kelsen-24621670.ece>

Vedlegg

Vedlegg 1: godkjenning av NSD

NSD sin vurdering

Referansenummer

755802

Prosjekttittel

Masteroppgave i sosiologi: beboeres opplevelser om egen bydel: Tempe-Sorgenfri

Behandlingsansvarlig institusjon

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet / Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap (SU) / Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Prosjektperiode

10.01.2022 - 07.06.2022

Dato

17.02.2022

Type

Standard

Kommentar

Det er vår vurdering at behandlingen vil være i samsvar med personvernlovgivningen, så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet den 17.02.2022 med vedlegg, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og Personverntjenester. Behandlingen kan starte.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige personopplysninger og særlige kategorier av personopplysninger om helseforhold frem til 07.06.2022.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 nr. 11 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse, som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

For alminnelige personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 a.

For særlige kategorier av personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes uttrykkelige samtykke, jf. personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav a, jf. personopplysningsloven § 10, jf. § 9 (2).

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen:

- om lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet.

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Vi vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20).

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må prosjektansvarlig følge interne retningslinjer/rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til Personverntjenester ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilken type endringer det er nødvendig å melde: <https://www.nsd.no/personverntjenester/fylle-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema>. Du må vente på svar fra oss før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Kontaktperson hos oss: Silje Fjelberg Opsvik

Lykke til med prosjektet!

Vil du delta i forskningsprosjektet

Beboeres opplevelse av egen bydel: Tempe-Sorgenfri

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å kartlegge hvordan beboere i bydelen Tempe-Sorgenfri opplever eget område.

Formålet med prosjektet

Dette er et prosjekt som inngår i en masteroppgave i sosiologi ved NTNU, hvor jeg vil undersøke hvordan mennesker i ulike livssituasjoner opplever egen bydel på Tempe-Sorgenfri. Derfor vil jeg gjerne intervju

- Unge voksne uten barn
- Barnefamilier
- Eldre (pensjonister)

I tillegg samarbeider NTNU med Trondheim kommune Områdeløft, som vil bruke opplysningene fra dette prosjektet til å få bedre innsikt i hvordan de kan bidra i en områdesatsing på Tempe-Sorgenfri.

Hva innebærer det for deg å delta?

Ved å delta i prosjektet vil du delta i et intervju som vil vare i cirka 30-45 minutter. Hovedfokuset i intervjuet er hvordan du opplever å bo på Tempe-Sorgenfri. Temaer vi vil snakke om er:

- Din tilhørighet til bydelen
- Organiserte og uorganiserte aktiviteter
- Møteplasser

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet.

Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Det vil si at:

- All deltakelse og kontaktinformasjon blir anonymisert
- Ingen personer, utenom meg og min veileder ved NTNU, vil kunne vite hva du har svart.
- Alle lydopptak vil bli slettet så fort prosjektet er avsluttet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra NTNU har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Spørsmål?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med: Meg på e-post: magnland@stud.ntnu.no eller på tlf: 47 70 20 70

Veileder Aksel Tjora på e-post: aksel.tjora@ntnu.no eller på tlf: 91 89 76 11

Vårt personvernombud ved Thomas Helgesen på e-post: thomas.helgesen@ntnu.no eller på telefon 93 07 90 38

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med: NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost personverntjenester@nsd.no eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Magnus Landa
Lektorstudent v/ NTNU
Tlf: 47 70 20 70
E-post: magnland@stud.ntnu.no

Veileder: Aksel Tjora
Professor i sosiologi v/ NTNU
Tlf: 91 89 76 11
E-post: aksel.tjora@ntnu.no

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *beboeres opplevelse av egen bydel: Tempe-Sorgenfri*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 3: Intervjuguide

Informasjon

- Som du sikkert husker, handler jo dette om beboeres opplevelse av egen bydel på Tempe-Sorgenfri – vi kommer til å snakke litt om stedstilhørighet, trygghet, sosialt miljø, infrastruktur osv.
- Intervjuet blir tatt på lydopptak, hvor det bare er jeg som skal høre på det i etterkant. Jeg skal transkribere intervjuet, og deretter slette opptaket
- Alle dine personopplysninger blir anonymisert, du får et pseudonym
- Her er det ingenting i veien for å svare så ærlig som mulig
- Husk at det er frivillig, og du kan når som helst trekke deg uten at det får noen konsekvenser
- Noen av spørsmålene kan oppleves som gjentakende, hvor du føler vi allerede har snakket om det
 - o Da kan du bare gjenta det du allerede har sagt, og gjerne legg til noe som du ikke kom på tidligere
- Det er også helt greit å svare «vet ikke» hvis du ikke vet hva du skal svare
- Har du noen spørsmål før vi starter?

Oppvarming:

- Hva heter du?
- Hvor gammel er du?
- Hva driver du med?
 - o Jobb, skole, studie etc.
- Hvor lenge har du bodd her på Tempe/Sorgenfri?
- Hvordan er bosituasjonen din?
 - o Boligtype, eie/leie, alene eller med andre?
- Ser du for deg å bo på Tempe/Sorgenfri i mange år fremover?

Stedstilhørighet

- Hvilke grunner var viktigst for at du endte opp med å bo på Tempe/Sorgenfri?
- Hvor mye visste du/hadde du hørt om Tempe/Sorgenfri før du flyttet hit?
- Hvordan vil du beskrive Tempe-Sorgenfri som bydel?
- Hva er det beste med å bo på Tempe/Sorgenfri?
- Hvordan opplever du din egen stedsidentitet?

- På hvilken måte opplever du/opplever du ikke tilhørighet til bydelen?
- Eier eller leier du, og hvordan påvirker dette din tilhørighet til området?
- Kjenner du flere andre som bor her, og hvordan påvirker eventuelt dette din tilhørighet til området?
- Tror du andre i bydelen har samme grad av tilhørighet som deg?
- Hva slags syn opplever du at mennesker i andre bydeler i Trondheim har om Tempe/Sorgenfri?
- Hvordan opplever du naturen på Tempe/Sorgenfri?
 - Nidelva, Nidelvstien, grøntarealer
 - Hvordan er det tilrettelagt for at dere kan benytte dere av naturen i området?

Bevegelsesfrihet og trygghet

- Hvordan er bevegelsesfriheten i bydelen?
 - Hvordan er det å bevege seg rundt i bydelen?
 - Hvordan komme seg til fritidsaktiviteter, skole, jobb, butikk osv.
 - Hvordan er vei- og fortausforbindelsene mellom de ulike områdene?
 - Hvordan er bussforbindelsene?
 - (Hvis barnefamilie kan jeg spørre om hvordan dette oppleves for barna)
- Hvordan opplever du tryggheten i bydelen?
- Opplever du/har du hørt om bråk, uro eller kriminalitet i området?
- Er det noen mørke eller utrygge steder i bydelen du vil forbedre?

Sosiale aspekter

- Hvordan er det sosiale miljøet i området?
 - Organiserte og uorganiserte aktiviteter (skole, idrett osv.)
- Hvordan er det med møteplasser, parker, tun osv.? Hvor kan du møte eller «henge» med andre i nærmiljøet?
- Hvordan er ditt forhold til naboene dine?
- Hva vil du si om engasjementet i bydelen?
 - Dugnad?
- Benytter du deg av fritidstilbud, møteplasser eller andre offentlige rom i bydelen?
 - Vet du om andre fritidstilbud, møteplasser osv. som du ikke benytter deg av?
 - Hvis du skulle lagt til noe mer eller oppgradert/endret på noe av dette, hva ville det vært?

- Er det noen tiltak/steder du savner i bydelen?
 - Café, sittebenker, grillplasser, butikk, skatepark, idrettsanlegg...

For barnefamilier

- Hvordan vil du si det er for barn å vokse opp på Tempe-Sorgenfri?
 - Lekeplasser, møteplasser, idrettsbaner, fritidsaktiviteter osv.
- Hvilke muligheter/utfordringer ser du for barna til å utvikle sosiale nettverk i området?

Avrundning

- Tenk deg at du snakker med noen som skal flytte til en bydel i Trondheim, men de vet ikke hvor i Trondheim de skal bosette seg.
 - Hva ville du sagt for å overtale vedkommende til å flytte til Tempe-Sorgenfri?
- Trondheim kommune Områdeløft skal i gang med områdesatsting på Tempe/Sorgenfri. Hva er dine forventninger til dette? Hva håper du blir forbedret?
- Hva skal til for at du blir boende på Tempe/Sorgenfri i mange år fremover?
- Er det noe mer du tenker på som kan være relevant, men som vi ikke har snakket om enda?

Vedlegg 4: Kodelistene

The list of all codes in this study is:

- Aldri følt at jeg hører til området her egentlig har ikke så mye tilhørighet
- Aldri følt meg truet her eller merket noen ting
- Alle gjør hver sin greie lite felles aktivitet og tilhørighet
- Alle slags typer folk bor her pensjonister unge par barnefamilier studenter og innvandrere
- Anbefaler ikke Tempe for nyetablerte familier ville heller dratt til Nardo Nidarvoll eller Ranheim
- Anbefaler Tempe for studenter fordi det er så nære alt Studentersamfundet høyskolen sentrum nattelivet
- Anbefaler Tempe hvis du er en person uten noe langt perspektiv fremover det er nærme byen og lettvent
- Anbefaler Tempe-Sorgenfri for studenter og andre som vil bo lettvent og nærme byen men ikke for nyetablerte barnefamilier
- Asfalt overalt her går ikke an å bare gå rundt her kjenner surluka av eksos fra hovedveien må opp i markene eller sykehusparken for å gå i natur
- At butikken er i nærheten er viktig
- Attraktivt at området er under utbygging kan bli ganske fint om noen år
- Attraktivt med flere nybygg og nye butikker
- Attraktivt med flere planlagte nybygg kan trekke flerefolk
- Barnefamilier er det lite igjen av de drar videre etter de første årene av barnas liv hadde det vært flere barnefamilier og den boligtypen vi ser etter kunne vi bodd her lenger
- Barnefamilier flytter kanskje på grunn av den tette bebyggelsen man blir litt bygd igjen
- Bedre med eieforhold enn leieforhold hvis det er stabilitet man leter etter der folk kjøper er det mer stabilt stødig
- Bedre å bo her etter at institusjonen for narkomane er borte
- Bedre å bo litt lenger opp i åsen fordi der er det flere løkkenabolag og mindre trafikk
- Begrenset tilhørighet bare bodd der i et år
- Benytter meg bare av leiligheten eller butikken her ellers er å dra til byen hvis det er noe spesielt man skal ha
- Bevare de få grøntarealene som er her
- Blandet folk ulike livssituasjoner unge innvandrere eldre førstegangskjøpere
- Blir ikke kjent med noen her man ser ikke hverandre egentlig det er veldig stille her
- Blir med på Nardo idrettsalg fordi de får venner på Nardo skole
- Bor her fordi det er et roligere strøk enn midt i byen jeg er blitt for gammel for festing og sånt
- Bor her fordi det er nærme jobb ikke noe annet med området som tiltrekker
- Brakker for narkomane skapte en økning i sykkelyverier og den type ting men de er borte nå
- Burde satse mer på møteplasser for unge og ungdom
- Bussforbindelse bra
- Bussforbindelsen er kjempebra alle bussene går inn mot byen venter maks to minutter
- Bussforbindelsen er veldig bra alt går forbi her
- Bussforbindelsen gjør at det er veldig sentralt det er bare å stille seg opp så kommer du overalt
- De eldre snakker med hverandre og får med seg hvor du er fra og så videre noen passer litt for mye på
- De som er sosiale kjenner hverandre fra før er gjeng fra før føler ikke jeg kan sitte meg der alene
- Det er veldig greit å komme seg steder
- Det går greit å komme seg rundt overalt i Trondheim busstilbud er jo veldig bra og har man bil kan man bare krutte av gårde til Lade eller noe

Drar andre steder for å oppsøke natur
Drar ofte andre steder for å oppleve natur det er ike så mye annet her bortsett fra Birkebeinerparken hvor det er litt gressletter og trær og sånt det er det eneste friområdet vi kan slippe løs barna
Drar til andre steder for å delta på arrangementer sånne ting skjer jo ikke her dessverre
Drar til sykehusparken for der er det fint ikke noe som er nærmere enn det
Dugnad har blitt prøvd med folk vil ikke bidra og det blir leid inn vaktmestere og andre som fikser
Dugnad hvor det bare er å få jobben gjort ingen vaffelsteking
Dugnad to ganger i året
Dyreliv er det en del av
Eldre befolkning på Tempe
En grønn plass utenfor der vi bor som brukes til piknik og den type ting også et huskestativ som noen barnefamilier er innom
En steike bra lekeplass som Ilaparken hadde nok samlet ganske mange fra området tror jeg hvor ungene kan herje og foreldrene kan sitte på benker og sånt
Ensomt for barna å vokse opp her det er ikke noe særlig med unger her var mer før mye utflytting
Et lite stykke unna mark og sånt men det går fint å kjøre andre steder
Facebook-gruppe for beboere har blitt sperret fordi mange kranbler der det er jo mange rare folk stablet oppå hverandre her
Fin gangvei helt til byen
Flatt og fint å gå her for meg med litt dårlige bein
Flere har hørt om Tempe enn Sorgenfri hvis jeg sier at jeg bor på Sorgenfri så vet ikke folk helt hvor det er
Flere har kanskje ikke gode jobber ikke god muligheter og dermed ikke kapasitet til å engasjere seg kommunen kunne derfor arrangert mer for bydelen særlig barna
Flotte fortau og veier
Flytter fra Tempe på grunn av slitt bygg og skal inn i et nybygg i et annet område
Flytter ikke for å komme meg bort fra Tempe det handler mer om praktiske årsaker har ikke noe vondt å si om Tempe
Flyttet hit for å komme nærmest mulig byen og ikke helt i byen på en måte
Flyttet til Tempe for å få det lettvinnt ingen forpliktelser bare å betale husleia
Flyttet til Tempe fordi kjæresten bodde der
Folk bor her sånn korttids de venter på at et eller annet skal skje og så flytter de det påvirker nok tilhørigheten til mange
Folk bryr seg ikke så mye har nok med sitt eget det er bare en gateadresse igjen bydeler blir på en måte visket bort
Folk kjenner ikke hverandre lenger mange hus er bygd om til hybelhus og jeg føler det er lite igjen av vanlige stabile beboere
Folk som har bodd her lenge har nok mer tilhørighet
Folk som har bodd her lenge har nok mer tilhørighet og trives
Fordel å bo på Tempe fordi det er nærme tilbudene man finner på Nardo og Sluppen som for eksempel buldresenter bryggeri og lager 11
Fornøyd med å bo her for var misfornøyd med alt bråket som var på Møllenberg
Forskjell på Tempe og Sorgenfri Sorgenfri er mot Nardo mens Tempe er høyblokkene og har et rykte på at mange går på sosialtrygd ikke har jobb og det er andre oppvekstkår
Forskjellige typer boliger og forskjellige typer folk det er nok høyblokker nå det er ikke mye eneboliger på denne plassen lenge
Forsvarer avstanden til byen hvis noen sier at det er langt unna

Fremme litt mer aktiviteter i området buldring restaurant bryggerier og sånne ting som trekker litt folk det er jo tross alt digg å ha ting i nærheten slik at man ikka alltid må dra andre steder

Fremme litt mer aktiviteter i området på Sluppen for eksempel har dukket opp mange gode tilbud i det siste

Føler meg som en Tempeindianer

Føles trygt utenom rusboligen

Før hadde vi flusst av butikker eget idrettslag og mye mer barnefamilier

Før i tiden skjedde det mer aktivitet her det var mer samhold det var sangkor foreninger idrettslag årsmøter nå sitter folk bare inne

Førsteintrykket her skjønner jeg ikke ser så bra ut overalt med de blokkene her med gardiner på halv tolv

Gjennomtrekk av folk gjør at det ikke går an å ha et forhold til naboene du blir kjent med noen og så flytter dem plutselig

God plass med hage og en veranda man kan sprette champagnen på når det er 17. mai det får man ikke på Møllenberg

God plass med stor stue terrasse og hage større enn Møllenberg men i samme prisklasse

God plass med stort rom

God plass til å bygge hjemmegym i garasjen under korona her på Tempe det får man jo vanligvis ikke som student i byen

Greit å bevege seg rundt til fots

Grunn til å flytte vekk herfra er at vi hører mye bra om andre idrettslag som arrangerer flere aktiviteter for unger da tenker vi at det er bedre miljø for småbarnsfamilier og at det skjer ting der

Hadde ikke blitt boende her hvis jeg ikke hadde fått unge det var praktisk med ledig barnehageplass

Hadde ikke noe særlig forhold til området før jeg flyttet hit hadde ikke hørt så mye om det

Har egentlig alltid hørt litt negativt om plassen at det er den nye ghettoen

Har ikke behov for så mye annet

Har vært noe organiserte arrangementer for beboerne men det er en stund siden nå

Helt greit forholdt til naboene noen studenter og unge uten barn hilser på dem men ønsker oss egentlig andre med småbarn

Hovedveien gjør at jeg blir nervøs hvis jeg ikke passer på ungene mens de springer rundt her

Hovedveien gjør at mine barn ikke får lov til å ferdes alene før om mange år den er ikke trafiksikker når du går med små barn hindrer også turmuligheter for barnehagen

Hovedveien har få muligheter til å krysses man må gå lange omveier for å komme seg over veien hvis man bor et stykke fra undergangen ved Valøyveien

Hovedveien hindrer meg i å gidde å gå over til Coop Extra på andre siden

Hovedveien skiller området i to jeg tenker at jeg bor på Sorgenfri ikke Tempe

Hovedåra til E6 går midt gjennom området håper de får fjernet den er en del trafikk og støv og går døgnet rundt ingen tjener på den veien går der den gjør

Hørte rykter om at høyblokkene ikke er bra mye rare folk og sånt men jeg føler ikke at ryktene stemmer har aldri hørt noe bråk føler meg veldig trygg

Håper det kommer flere butikker for sånne små ting man ofte trenger

Håper på en liten handelsgate med butikker som for eksempel Clas Ohlson fordi man alltid må dra helt inn til byen når man trenger litt sånn småting

Håper på et lite sentrum med apotek og andre småbutikker

Idrettslig er det et godt tilbud her for ungdommen vi har friidrett fotball håndball vektløfting innebandy

Ikke den verste plassen å bo men håper på å kjøpe selv

Ikke et optimalt sted å oppdra barn

Ikke førstevalg dersom bedre økonomi
Ikke manger andre steder enn barnehagen å være i helgene mye utenom er ødelagt
Ikke noe dugnad og engasjement og sånt
Ikke noe for barn må hele tiden passe på på grunn av trafikken
Ikke noe inntrykk av et sosialt engasjement vil tro det er lite av det
Ikke noe om akkurat området som gjorde at jeg flyttet hit men beliggenheten
Ikke noe samhold i området lenger ikke mange store familier igjen ingen kjenner hverandre lenger
Ikke noe samhold lenger før var det mye aktiviteter restauranter bedehus sløyd kurs men nå kjenner
ingen hverandre lenger
Ikke noe særlig tilrettelagt for steder man kan møtes
Ikke noe tilbud for ungdommene her kunne vært en bydelsplass det eneste vi har er jo
gamlehjemmet
Ikke noe å tilby barnefamilier hvert fall ikke i de trange høyblokkene
Ikke ofte at vi utveksler kontakt med naboene
Ikke preget av trafikkstøy
Ikke stolt av å bo her når andre ser ned på deg
Ikke stolt av å bo her når det blir stemplet som en slum
Ikke tilknyttet naboene snakker ikke med de i samme tomannsbolig en gang
Ila har alt der stortrivdes jeg ville helst bodd der
Ila som gjelder for meg hver gang det er mulighet kjører vi til Skansen og går der ville kanskje bodd
der heller
Infrastruktur god lett å komme seg til andre steder gode bussforbindelser
Ingen som kjemper noen saker for plassen på en måte du hører ikke at plassen er så viktig for dem
som bor her
Ingen sosialt samvær med naboene utenom hilsing i oppkjørselen vi er jo i en litt annen livssituasjon
enn naboene de er eldre par og pensjonister og sånt
Ingen tilhørighet jeg har bodd mange forskjellige plasser
Inntrykk bra når du møter nybyggene
Inntrykk dårlig blir ikke sett på som et av de fineste områdene i Trondheim
Inntrykk dårlig det første man ser er parkeringer asfalt og inngjerdinger lite grønt lite trivelig syn
Inntrykk dårlig mange slitne og falleferdig bygg
inntrykk dårlig mye nedslitte bygninger
Inntrykk dårlig stor bussparkering ikke innbydende
Inntrykk dårlig stor bussparkering slitne bygg
Inntrykk fraværende manglende ting man forbinder med området bare et sted man kjører gjennom på
vei til midtbyen
Inntrykket til studentene er at Tempe Sorgenfri er litt langt unna sentrum
Jeg er lite engasjert synes vi har alt rundt oss stiller ikke så store krav
Kaffe- eller østed kunne vært kjekt å ha i bydelen
Kajakklubben tilbyr padling på Nidelva på sommeren det har jo blitt ganske populært
Kan ikke uttale meg for mye om Sorgenfri jeg er ikke så mye der
Kan være en del trafikkstøy spørns hvor nærme veien du bor
Kjedelig her på vinteren men på sommere er det mer liv vi med unger møtes automatisk litt utenfo
Kjedelig å komme seg hjem fra byen
Kjøre noe nytt
Kommunen prioriterer ikke oss mulig fordi det er for lite barnefamilier her
Koselig fellesskap i blokka her vi er noen venniner som hjelper med hverandre med småting som
søppel og sånt

Kunne blitt gjort noe med uteområdene må gå litt for å oppleve det
Kunne gjerne vært mer cafeer og sånt må gå et stykke over til Sorgenfri for det
Kunne tenkt oss mer grøntarealer og parker som er inngjerdet og ikke trafikk rett utenfor
Lang skolevei helt til Nardo
Lav-status-plass er mitt inntrykk at andre har av plassen
Lettvint å bo her
Lettvint å bo her nærme byen
Ligger som plommen i egget helt topp busstilbud sentralt og rett ut på veiene
Lite folk i gatene bortsett fra noen solskinnsdager det er jo bare barnefamilier og folk litt oppi åra og sånt som bor her
Lite med dugnad og engasjement vaktmester og gartnere fikser alt
Lite parker og grønne plasser bortsett fra elva og litt gressplen nede ved fotballbanen kommer ikke på noen andre steder
Lite støy og lavere tetthet av folk enn andre steder i Trondheim
Lite tilbud på butikker med elektronikk og sport da må man dra andr steder
Lite tilhørighet når det kommer til lokalsamfunnet generelt
Litt av alle typer folk
Mange holder seg for seg selv men de som kjenner hverandre er nok flinke til å møtes
Mange jeg har hatt en relasjon til som ikke er her lenger
Mange nasjonaliteter noen fra Eritrea arrangerte en stor fest hvor alle var velkomne
Mangel på en stor lekepark for barn
Mangfold av folk her alt fra småbarnsfamilier til flyktninger til en del eldre
Mangfoldet dør litt ut ved å plassere mange i samme livssituasjon på samme plass
Manglende fritidstilbud mange søker seg til andre steder for eksempel Nardo
Manglende steder å oppholde seg på finværsdager ingen parker hadde brukt det hvis det var
Manglende tilbud og møteplasser utendørs brukte både ping-pong-bord og basetballbane på Møllenberg kunne vært det her også
Manglende tilbud som trekker folk jeg drar heller til andre områder i byen for å oppleve ting eller henge med venner
Matbutikker flere tilbud og også økende antall restauranter
Mellomstasjon å bo her mange jeg kjenner bor her bare mens vi venter på å kjøpe et annet sted vi vil ikke være her resten av livet
Mer hjemfølelse enn Møllenberg fordi vi har natur bringebærbusk epletrær og hønsegård selv om det fortsatt er ganske sentralt
Miljøet blir ødelagt fordi halvparten av husene på Tempe er blitt gjort om til hybler
Mindre samhold i dagens samfunn besøker hverandre mindre man har jo telefon TV data vi var mer sosiale før
Mindre samhold nå hvis det kommer inn et par i 30-årene er de bare her for å sove kan ikke skjønne at noen vil etablere seg her med barn
Mindre sentralt enn andre steder men du tjener mye mer på at det er rolig og tryggere
Mye for pengene du kan få et hus
Mye industri her som ikke virker så koselig
Møteplassen som var her er nedlagt og cafeen som var her før ble lagt ned
Møteplasser som gymsal eller turnhall til ungene som er åpen i helgene også kan gjøre at vi blir kjent med flere som bor her
Naboene vet ikke hvem det er men kan hilse generelt lite tilhørighet til andre folk
Nattbusstilbudet kunne vært bedre etter 0000
Naturlig møtepunkt der det er lekeanlegg der er det lett å snakke med andre foreldre

Nedsettende i avisa og sånt tror ikke folk synes det er så fint blir sett på som en bydel for fattige
Negativt at skoleveien er lang og kronglete til Nardo ingen skolebuss blir satt opp må ta vanlig rutebuss

Negativt stempel stemmer ikke hvert fall ikke mot innvandrere vi nordmenn er faktisk mer sure og krangler mer

Nidelvstien brukes den går ikke langs elva hele veien men den går langt ut til fossen

Nidelvstien er et populært turmål flott til å løpe og gå turer

Nidelvstien er fin og brukes av mange men det er lite av andre grøntarealer

Nidelvstien er fin og den brukte jeg selv før jeg flyttet til Tempe

Nidelvstien er lite preparert sleipt og sånt hadde gått der mye oftere hvis den ble gjort enda bedre

Nidelvstien har potensiale men kan brukes mer dersom den blir gjort finere

Nidelvstien kan ha litt erosjon og sleipe partier så det er ikke noen autobahn akkurat det egner seg ikke å gå der med rullator men for folk flest så er det en fin rute

Nidelvstien kan se ut som en byggeplass kunne vært kjempesfin

Nidelvstien kunne vært mer tilrettelagt det er ganske fint der nede ved elva men det er litt smalt

Nidelvstien og Nidelva er ganske fint

Noen barn i området men ikke kjempemange

Noen benker man kan sitte men har ikke oppdaget noen parker bortsett fra stien ved elva

Noen drar over til Sorgenfri-siden på den nye Kiwien eller en liten pizzasjappe men det går ikke an å krysse Holtemannsveien må under en tunnel og den er det mange eldre som kvier seg for å gå tror jeg

Noen få lekeplasser men generelt er det lite møteplasser ingen sentrum eller lignende hvor folk kan møtes

Noen som har bodd her i flere tiår har en sånn klikk jeg tror noen av de møtes ellers så går folk hvert til sitt

Nye bygninger går utover naturen det er lite igjen av naturen egentlig

Nysgjerrige naboer som vet hvem du er

Nærhet til byen samtidig som det er rimelig

Nærhet til NTNU og byen samtidig som du får mye for pengene

Nærhet til skolen

Nærme byen

Nærme jobben og lett vint å komme seg til byen

Nærme nok til skole og midtbyen

Opplyste veier ingen mørke snarveier

Oppsøker andre områder for å finne fine natursteder

Parken ved sykehuset er det sykkelavstand til ellers noen lekeplasser i nærheten

Pensjonist tar seg betalt for litt snømåking mens kommunen fikser oppkjørselen

Pensjonistene slår ofte av en prat når de slår plenen om sommeren de har jo bodd her i mange år så de kjenner jo andre som bor her det gjør ikke vi

Pensjonister har det lett vint her

Rart at Tempe og Sorgenfri blir omtalt som et område jeg tenker aldri over hva som skjer på andre siden av hovedveien hvis jeg er der kjører jeg bare gjennom

Restauranten Kompis blir brukt av en del folk

Restauranter er positivt

Rolig her

Rolig område lite støy og det er ikke noe farlig

Rolige omgivelser har aldri våkennetter på grunn av fest som man kan oppleve mye på Møllenberg

Rundt sykehjemmet og blokkene er det noen fine plattinger og benker alle kan bruke

Samles ute på plattingen om sommeren blir et lite fellesskap

Savner at benkene på plattformen kan være litt mer spredt så det går an å sitte alene og lese bok
 Savner barnefamilier som har flytta
 Savner cafeen hvor vi kunne spise middag samle litt naboer og sånne ting
 Savner den cafeen på Max-bygget der kunne man ta seg en øl spise middag og sånt
 Savner en restaurant eller hvert fall en cafe hvor vi kan ta en kaffe
 Savner legekontor her ellers så har vi det som plommen i egget
 Savner legekantoret på Max-bygget veldig
 Savner legesenter her tungvint å dra inn til byen for en legetime
 Savner litt bredere tilbud her i nærheten må dra langt bort for tilbud som ikke er fotball
 Sentralt er det beste med å bo her
 Sentralt er det beste med å bo her kommer oss rundt uansett hvor vi vil både med buss bil sykling og gåing
 Sentralt med kort vei til sentrum men samtidig litt mer suburban og nabolagsfølelse
 Sentralt mye plass og rolig er det beste med å bo her
 Sentralt nærme byen og NTNU
 Sentralt og lett vint er det beste med å bo her
 Sentralt og midt imellom det meste
 Sentralt og stabilt
 Sentrumsnært med gode bussforbindelser gjør at man er i nærheten nesten uansett hva man skal i Trondheimsområdet
 Sentrumsnært med gode forbindelser gjør at man er i nærheten nesten uansett hva man skal i Trondheimsområdet
 Setter du deg på benkene på plattformen så er du i selskap liksom
 Shabby og ymse bygninger
 Skjer mye nede ved Tempebanen håndballhall kunstgressbane vektløfting
 Skummelt å oppdra barn fordi noen har blitt meldt til barnevernet på lite grunnlag det er mange som ser på deg
 Sluppen har jo blitt en ny bydel restauranter treningssenter kjøpesenter hadde vært kjekt med tilsvarende tilbud her et samlingssted med cafe og så videre
 Sommerstid kan det bli litt spontant ute på plattformen her ellers så er det ikke så mye ikke på vinterstid
 Stemplet i Adressa som som et sted med lavinntektsfamilier og sånt bydelen blir skrevet ned på en måte
 Stemplet som en ghetto i Adressa hvor utlendingene har tatt over og noen sa at det var flaut å bo her
 Stemplet som nesten en slum nedpå her
 Stille og trygt her aldri opplevd noe skummelt
 Stjeling av sykler før men ikke nå har installert kamera i borettslaget
 Storhandling må man gjøre på Lade eller sentrum det er ikke så mye sånt her
 Studentene flytter jo ut når de er ferdige
 Studenter møtes ikke i bydelen men på skolen eller i sentrum
 Støynivå lavt trodde det skulle være mer
 Sykehjemmet arrangerer litt for de eldre kan kjøpe seg middag eller være med på dansing
 Sykkelveien går strake veien helt inn til sentrum
 Så stille at det nesten er nifst ikke noe bråk om nettene eller noen ting nesten kjedelig
 Tempe idrettslag byttet navn til Nidelv
 Tilhørighet avhenger av om man har familie her eller har bodd her lenge mange har derfor ikke så sterk tilhørighet i dag på grunn av store utskiftinger
 Tilhørighet hadde vært sterkere dersom jeg hadde eid bolig kontra å leie

Tilhørighet i liten grad kunne bodd andre steder ikke mitt område
Tilhørighet ikke sterk til plassen sånn ellers
Tilhørighet til en viss grad fordi har kjøpt leilighet der
To forskjellige bydeler på hver sin side av hovedveien som splitter bydelen i to
Treningssenter mangler må dra til andre områder for det
Treningssenter må man dra et stykke for å komme til
Trivelig å sitte i parken men snakker ikke så mye med andre men noen går sammen litt i klikker
kanskje
Trives veldig i hjemmet mitt
Trondheim er ikke en kjempstor by så det meste er sentrumsnært og i nærheten til ting
Trygg følelse av å bo der
Tryggheten er veldig god ingenting som tilsier at man skal føle seg utrygg
Trygt og stille her veldig stille
Tuftepark kunne sikker vært populært jeg har inntrykk av at det brukes en del andre steder for
eksempel ved St. Olavs
Ungens trivsel er viktigst for at jeg skal bo her
Uro og kriminalitet definerer ikke området men det har vært et par småsaker som også kan skje
andre steder i byen
Utskiftninger gjør at tilhørigheten varierer mye har man bodd her veldig lenge får man jo tilhørighet
Utviklet relasjon til mange av de jeg kjenner her under lock-down fordi det var færre barn i
barnehagen og da ble noen av oss foreldre veldig sammensveiset
Vaktmester og utbygger fikser det meste ingen felles dugnader
Vanskelig å komme seg hjem fra nattelivet dårlig med busstilbud om natten
Vanskelig å utvikle kontakt med naboene folk flytter så mye ut og inn her ingen cafe eller noe som
er sosialt
Variabel trygghet har en rusbolig nærme oss har opplevd noen innbrudd i garasjen og sånt men det
kan sikkert skje i alle bydeler
Variasjon av boligtyper for å tilrekke alle mulige folk og sammenheng mellom byggene ikke mye
random stiler
Variasjon av bygg boliger butikker restauranter og sånne ting kan løfte attraktiviteten
Vektløftergymmen har jeg trent på
Vektløfterklubben har definitivt et miljø det legges stadig ting ut på Facebook gruppa så der er det
liv
Veldig blandet med folk alt mulig
Veldig tilhørighet har bodd her så lenge vet du
Vi er en liten gjeng som sitter ute på platingen om sommeren så jeg har nok bekjente her jeg
Vi er ganske trygge var verre da det var noen brakker for narkomane da var det innbrudd i garasjen
men nå er det bedre
Vi er ikke ute etter så mye sosialt her egentlig
Vil helst flytte til et annet område for eksempel Nardo eller Utleira fordi det er mer rolig mindre
sentralt mindre trafikk og nærmere idrettsanlegg
Ville ikke bodd her med barn for mange små leiligheter må dra herfra for å gjøre noe for lite familier
igjen bare folk på gjennomtrekk
Virker som det er mer attraktivt å kalle det Lerkendal enn Tempe når det skal selges hus
Visste bare at Tempe var nærme byen hadde ikke hørt noe annet
Visste hvor Tempe var men hadde ikke hørt noe mer enn det før jeg flyttet hit
Visste ikke at det var så langt til nærmeste skole herfra så tenk deg om hvis du vil ha barn her er du
vanlig student uten barn så er det perfekt egentlig

Ålreit sted for kids ikke en vond bydel å være barn i det er jo rolig og du har litt gressplen og kunstgressbanen nede ved elva

